
Aika 05.09.2022 klo 18:30 - 20:33
Paikka Kaupunginhallituksen kokoushuone

LUETTELO KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA

Pykälä	Otsikko	Sivu
§ 117	Kokouksen järjestäytyminen	3
§ 118	Toimielinten ja yleishallinnon viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)	4
§ 119	Sopimus GrIFK Alpine rf:n kanssa Kauniaisten laskettelurinteen (osa kiinteistöä 235-8-9903-100) käytöstä ja yhteistyöstä	5
§ 120	Suomenkielisen alakouluhankkeen lisäselvitys	8
§ 121	Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistöluovutuksessa (6. kaupunginosa)	15
§ 122	Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023 - 2025	18
§ 123	Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023 – 2025	35
§ 124	Kiinteistö Oy Juus-Fastighets Ab:n anomus lainakorosta vapauttamiseksi	45

Läsnä	Rehn-Kivi Veronica Ant-Wuorinen Lauri Johansson Johan Waselius Fredrik Kiesiläinen Suvi Rintamäki-Ovaska Tiina Salminen Mikko J. Ala-Reinikka Tapani	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen valtuuston puheenjohtaja
	Stenberg Stefan	valtuuston I varapuheenjohtaja
	Mollgren Satu	valtuuston II varapuheenjohtaja
	Masar Christoffer Söderström Camilla Jahnsson Markus	kaupunginjohtaja hallintojohtaja tiedottaja

Käsitellyt asiat 117 - 124

Allekirjoitukset Veronica Rehn-Kivi puheenjohtaja Camilla Söderström pöytäkirjanpitäjä
Lauri Ant-Wuorinen pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirja asetetaan yleisesti nähtäville Kauniaisten kaupungin kotisivuilla 12.09.2022

Kaupunginhallitus

§ 117

05.09.2022

Kokouksen järjestäytyminen

KH 05.09.2022 § 117

Kaupunginhallitus on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus valitsee pöytäkirjantarkastajan.

Päätös:

Puheenjohtaja totesi läsnä olevat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Kaupunginhallitus valitsi varapuheenjohtaja Lauri Ant-Wuorisen pöytäkirjantarkastajaksi.

Kaupunginhallitus

§ 118

05.09.2022

Toimielinten ja yleishallinnon viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)

KH 05.09.2022 § 118

Kaupunginhallitus, sen puheenjohtaja tai kaupunginjohtaja voivat kuntalain 92 §:n mukaan ottaa hallituksen käsiteltäväksi asian, joka on kuntalain nojalla siirretty hallituksen alaisen toimielimen tai viranhaltijan toimivaltaan ja jossa asianomainen viranomaisena on tehnyt päätöksen.

Kuntalain mukaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi ei kuitenkaan saa ottaa lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta- tai toimitusmenettelyä koskevia asioita, eikä yksilöön kohdistuvia opetustoimen, terveydenhuollon tai sosiaalitoimen asioita.

Kaupunginhallitukselle on lähetetty toimielinten ja yleishallinnon viranhaltijoiden päätöspöytäkirjoja edellisen kokouksen jälkeen tehdyistä päätöksistä. Toimielinten päätösten otsikkoluettelo ja viranhaltijapäätösten päätösluettelo (ei julkaista) ovat esityslistan **oheismateriaalina**. Puheenjohtajalle pöytäkirjat ja viranhaltijapäätökset on toimitettu sähköisesti hallintosäännön 25 §:n 3 momentin määräyksen mukaisesti.

Asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa kuntalain 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä. Tämän varmistamiseksi kaupunginhallituksen jäsenten tulee ilmoittaa ennen kokousta kaupunginjohtajalle tai hallintojohtajalle ne päätökset, joihin harkitsevat otto-oikeuden käyttämistä ja mielellään myös ne päätökset, joista muutoin toivovat lisätietoja kokouksessa.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus merkitsee tiedokseen toimielinten ja yleishallinnon viranhaltijoiden päätökset ja päättää olla käyttämättä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Toimielinten päätösten otsikkoluettelo
EI JULKAISTA - Viranhaltijapäätösten päätösluettelo

Kaupunginhallitus

§ 119

05.09.2022

Sopimus GrIFK Alpine rf:n kanssa Kauniaisten laskettelurinteen (osa kiinteistöä 235-8-9903-100) käytöstä ja yhteistyöstä

KH 05.09.2022 § 119

576/00.04.03/2022

Lisätiedot:

liikuntapäällikkö Tero Kuivalainen, puh. 050 380 7687

kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh 050 354 0121

etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 15.8.2022 (§ 113), samalla kun se päätti, että se ei esitä valtuustolle lisämäärärahan myöntämistä GrIFK Alpine rf:n avustushakemusta varten, kehottaa liikuntatoimea valmistelemaan yhdessä yhdistyksen kanssa päivitettyä sopimusta, sekä että sopimusluonnos tuodaan kaupunginhallituksen käsittelyyn lähetekeskustelua varten.

Yhdistyksen ja kaupungin välillä on edelleen voimassa 19.11.2018 tehty sopimus koskien Kauniaisten pujottelurinteen käyttöä, **oheismateriaalina**.

Valmistelussa kaupunginhallitukselle kokoukseen 15.8.2022 on todettu, että kaupungin ja yhdistyksen välinen sopimus kaipaa päivitystä mm. kohonneiden hintojen vuoksi. Mainitun sopimuksen päivittämistä on aiemminkin käsitelty liikuntavaliokunnassa ja kaupunginhallituksessa, ja tämän olisi pitänyt olla tehtynä jo ennen edellisen laskettelukauden alkua (taustatietojen osalta viitataan käsittelyyn KH 8.3.2021 § 46

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&iid=202151-7>). Liikuntapalveluissa tapahtuneista henkilöstövaihdoksista ja resurssisyyistä johtuen asia on kuitenkin valitettavasti jäänyt kesken. Kuluvana kesänä käynnistynyt bike park -toiminta on myös tuonut muutostarpeita sopimukseen. Osapuolten välillä tehty väliaikainen sopimus (voimassa 1.7. – 15.9.2022) bike park -toiminnasta on **oheismateriaalina**.

Voimassa oleva sopimus vuodelta 2018 on joiltain osin tulkinnanvarainen samojen asioiden tultua käsiteltyä useassa kohdassa. Lisäksi haasteita on aiheuttanut sähkön- ja vedenkulutusta koskevan ehdon soveltaminen käytännössä.

Voimassa olevan sopimuksen mukaan kaupunki vastaa laskettelurinteen sähkön- ja vedenkulutuksesta aiheutuvista kustannuksista enintään kulloinkin vuosittain kaupungin talousarviossa vahvistetun määrärahan mukaan. Mikäli käyttökustannukset merkittävästi ylittävät talousarviossa hyväksytyt määrärahan, yhdistys vastaa sopimuksen mukaan ylimenevistä kustannuksista. Haasteita ovatkin aiheuttaneet vähälumiset talvet ja välillä kahden laskettelukauden lumetuksen osuessa samalle kalenterivuodelle, mitä sopimuksessa ei ole huomioitu. Vaikka kulutuksen määrää seurataankin, sen vaikutus varsinaiseen lumettamiseen ovat pienet ja lopullinen kustannus yhdistyksen näkökulmasta varsin vaikeasti ennakoitavissa.

Kaupungin näkökulmasta ei ole tarkoituksenmukaista kantaa koko taloudellinen vastuu sähkön- ja vedenkulutuksesta aiheutuvista kustannuksista, toisaalta yhdistykselläkään ei ole taloudellisesti mahdollisuutta vastata näistä yksin. Valmistelussa on harkittu erilaisia vaihtoehtoisia ratkaisuja tilanteeseen. Yhdistyksen taloudellisesta tilanteesta johtuen vaihtoehdot tarkoittavat käytännössä nykyistä suuremman määrärahan varaamista kaupungin talousarviossa.

- a) Kaupunki korottaa sähkön- ja vedenkulutukseen varatun määrärahan, eli käytännössä tukee toimintaa nykyistä enemmän, mikä sinänsä olisi yhdistyksen näkökulmasta myönteinen asia. Yhdistys ei kuitenkaan voi vaikuttaa määrärahan suuruuteen, ja huomioon ottaen edellä mainitut lumettamiseen liittyvät haasteet, ratkaisu ei myöskään tuo ennakoitavuutta yhdistyksen toimintaan.
- b) Kaupungin ja yhdistyksen kustannusvastuu jaetaan suhteellisesti, kaupungin vastuun ollessa esim. 75 % ja yhdistyksen vastaavasti tuolloin 25 %. Kulutuksen määrästä riippuen tällä voi olla myönteinen vaikutus yhdistyksen taloudelliseen tilanteeseen, mutta vaikutus voi olla myös päinvastainen. Tässäkin vaihtoehdossa lopullinen kustannus yhdistykselle selviää vasta laskutuksen yhteydessä.
- c) Sovitaan yhdistyksen vastuulle tuleva kiinteä korvaus sähkön- ja vedenkulutuksesta, jolloin kaupungin vastuulle jää ylimenevä osuus. Jos korvaus kahtena peräkkäisenä vuotena olisi kohtuuttoman suuri kulutukseen verrattuna, kaupunki voisi jättää korvauksen perimättä osittain tai kokonaan. Yhdistyksen näkökulmasta tilanne olisi nykyistä selkeämpi ja ennakoitavissa, riskin jäädessä kaupungille. Korvauksen määrä on vielä sopimatta.
- d) Yhdistyksen vastuu sidottaisiin lipunmyyntituloihin, jotka ovat viime vuosina vaihdelleet 60 000 ja 150 000 euron välillä. Yhdistyksen taloudellisen tilanteen perusteella on esitetty 6 %.

Oheismateriaalina on esitetty eri vaihtoehtojen taloudellinen merkitys kaupungille ja yhdistykselle.

Oheismateriaalina on kaupungin toimesta valmisteltu sopimusluonnos, jossa toisaalta tavoitteena on ollut vastuiden selkeyttäminen ja toisaalta yhdistyksen taloudellisen tilanteen huomioiminen. Selkeyttämistä vaikeuttaa jonkin verran se, että osa rakennelmista, laitteista ja kalustosta ovat yhdistyksen, osa kaupungin omaisuutta. Luonnos pohjautuu olemassa olevaan sopimukseen, mutta sopimusluonnoksen yksityiskohtaisemmasta sisällöstä ei ole valmistelun tässä vaiheessa neuvoteltu yhdistyksen edustajien kanssa. (**Oheismateriaalina** myös edelleen voimaan jäävä sopimus vuodelta 2014 hiihtohissin hankinnasta.)

Oheismateriaaleina myös vertailu muihin hiihtokeskuksiin (ei julkaista selvityksen ollessa varsin alustava) sekä selvitys kaupungin liikuntayhdistyksille maksettavasta tuesta.

Kaupunginhallitus

§ 119

05.09.2022

Kaupungin hallintosäännössä ei suoraan oteta kantaa toimivaltaan tämän kaltaisen sopimuksen tekemiseen, mutta koska kyse on yhteistyösopimuksesta yhdistyksen ja liikuntapalveluiden välillä ilman maa-alueen hallinnan yksinomaista siirtymistä yhdistykselle, sopimuksesta päättäminen voidaan katsoa kuuluvan liikuntapalveluiden tehtäviin.

Sopimusluonnos viedään nyt syyskuun alussa sekä kaupunginhallitukselle että kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnalle lähetekeskusteluja varten. Tämän jälkeen asian valmistelu jatketaan kaupungin sisällä yhteistyössä yhdistyksen edustajien kanssa, ja sopimus viedään lokakuussa kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnalle hyväksyttäväksi.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus käy lähetekeskustelun sopimusluonnoksen pohjalta ja antaa tarvittaessa lisäohjeet valmistelulle.

Päätös:

Kaupunginhallitus kävi lähetekeskustelun sopimusluonnoksen pohjalta ja antoi lisäohjeina valmistelulle seuraavaa: yhdistyksen on osallistuttava kustannuksiin, kaupungin avustuksille on määriteltävä raja, ja yhdistyksen on voitava seurata veden ja sähkön kulutustaan.

Oheismateriaali:

Sopimus koskien Kauniaisten pujottelurinteen käyttöä vuodelta 2018
Sopimus koskien Kauniaisten pujottelurinteen bike park -toimintaa vuodelta 2022
Kustannusten jaon vaihtoehdot
Luonnos sopimukseksi koskien Kauniaisten pujottelurinteen käyttöä ja yhteistyöstä
Sopimus koskien Kauniaisten pujottelurinteen hiihtohissin hankintaa vuodelta 2014
EI JULKAISTA - Vertailu muihin hiihtokeskuksiin
Selvitys kaupungin liikuntayhdistyksille maksettavasta tuesta

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 37	09.06.2022
Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 44	18.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 120	05.09.2022

Suomenkielisen alakouluhankkeen lisäselvitys

SOVV 09.06.2022 § 37

Lisätiedot:

suunnittelija Henna Turunen, puh. 050 382 6265
opetuspäällikkö Maria Ekman-Ekebon, puh. 050 308 6262
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Hankkeesta tehdyt lausunnot ja päätökset

Talousarviossa vuoden 2021 toimenpiteeksi asetettiin uuden suomenkielisen alakoulun (vuosiluokat 0-6) suunnittelun käynnistyminen.

Suomenkielisessä opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnassa käsiteltiin alakoulun tarveselvitystä ensimmäisen kerran 19.05.2021 (§ 33), jonka jälkeen yhdyskuntavaliokunnalta pyydettiin lausuntoa (YLKV 31.08.2021 § 89).

Tarveselvitystä päivitettiin yhdyskuntavaliokunnan lisätietojen pohjalta, ja suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta antoi lausuntonsa 28.10.2021 (§ 80), jonka yhteydessä kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunnalta pyydettiin lausuntoa tonttivaihtoehdoista (KUVA 11.11.2021 § 22). Molemmat valiokunnat puolsivat lausunnoissaan uuden alakoulun sijoittamista uimahallin tontille tarveselvityksessä esitetyn vaihtoehdon E mukaisesti.

Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 8.11.2021 (§ 241) suomenkielisen alakoulun tarveselvityksen. Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että:

”Selvitetään tarkemmin suomenkielisen alakoulun tulevaisuuden tilaratkaisuja nykyiseen koulukiinteistöön ja -tonttiin perustuen ja uuteen koulukiinteistöön ja -tonttiin perustuen (tarveselvityksen vaihtoehdot C ja E). Selvityksen tulee myös sisältää selvitys pysyvän ratkaisun rakentamisen aikaisista väistötiloista sekä selvitys tilaratkaisusta akuuttiin tilatarpeeseen (alkaen syyslukukausi 2022).”

Kaupunginhallituksen käsittely on kokonaisuudessaan luettavissa seuraavassa osoitteessa:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021159-12>)

Vaihtoehtojen C ja E vertailu

Kaupunginhallituksen toimeksiannon pohjalta sivistystoimi on tehnyt lisäselvityksiä (**liitteenä**) alakoulun tulevaisuuden tilaratkaisusta tarveselvityksen vaihtoehtoihin C ja E perustuen. Vaihtoehto C käsittää nykyisen koulukiinteistön

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 37	09.06.2022
Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 44	18.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 120	05.09.2022

D-siiven purkamisen ja uuden D-siiven rakentamisen, vaihtoehto E puolestaan nykyisestä koulukiinteistöstä luopumisen ja uuden rakentamisen eri tontille (tässä tapauksessa ehdotuksen mukaisesti uimahallin tontille). Selvityksestä löytyy molempien vaihtoehtojen perusteellisempi läpikäynti.

Nykyisen Mäntymäen koulurakennuksen korjailu ei ole pidemmän tähtäimen ratkaisu, joka vastaisi tulevaisuuden tarpeita. Vaikka D-siipi uusittaisiin, muu osa rakennuksesta on vanhaa kiinteistöä, josta voi olla haastavaa saada nykyaikaista oppimisympäristöä. Selvityksessä ilmenee, että Mäntymäen koulussa on lukuisia tulevia korjaustarpeita, joista osaan tarvittaneen väistötilaratkaisuja.

Vanhan koulurakennuksen korjailu ei ole myöskään taloudellisesti kannattavaa pidemmän päälle. Uudesta rakennuksesta on mahdollista tehdä energiatehokkaampi ja uuden rakennuksen vuosikorjauskulut ovat matalammat verrattuna vanhaan rakennukseen, mikä tuo säästöä pidemmällä aikavälillä.

Uuden alakoulun rakentaminen mahdollistaisi nykyaikaiset, joustavat opetustilat, jotka ovat muunneltavissa oppilasmäärän kehityksen mukaisesti. Ideaalutilanne olisi saada alakoulu ja yläkoulu samaan rakennukseen yhtenäisen perusopetuksen tavoitteen edistämiseksi, ja tämä voisi olla tulevaisuudessa mahdollista uuden, muuntojoustavan koulurakennuksen myötä. Uimahallin tontin alustava aluevaraus (1,8 ha) mahdollistaisi jopa yli 800 oppilaan koulun, jos rakennus toteutettaisiin monikerroksisena.

Alakoulun rakentaminen uimahallin tontille toisi lukuisia synergiaetuja. Ensinnäkin, ratkaisu toisi lisää liikuntatiloja ja harrastusmahdollisuuksia koulun yhteyteen. Toiseksi, tontin läheinen sijainti Kasavuoren koulun ja Granhultsskolanin kanssa mahdollistaisi tiiviimmän koulujen välisen yhteistyön. Kolmanneksi, ratkaisu olisi taloudellisesti tehokas, jos samalla uusittaisiin elinkaarensa lopussa oleva uimahalli.

Uuden, monikäyttöisen koulun rakentaminen tukisi näin myös Kauniaisten kaupunkistrategisia tavoitteita lisätä tilatehokkuutta ja tilojen yhteiskäyttöä sekä edistää energiatehokkuutta ja minimoida rakennuksen elinkaaren aikaisia päästöjä.

Kustannusvertailu

Kustannustaso on noussut noin 15 % tarveselvityksessä esitetyistä arvioista. Taustalla on rakennusalan hintatason nousu. Lisäksi riskivaraus on noussut aikaisemmasta 10 prosentista 20 prosenttiin. Suomessa on materiaalien toimitusvaikeuksia ja pulaa työvoimasta.

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 37	09.06.2022
Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 44	18.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 120	05.09.2022

Vaihtoehto C: nykyisen koulukiinteistön D-siiven purkamisen ja uuden D-siiven rakentamisen (vaihtoehto C) kustannusarvio olisi uusien laskelmien mukaan seuraava:

- Kustannusarvio 8,1-11,5 M€ (paikalla rakennettu), vaikutus käyttötalouteen 920t € (jos 11,5 M€) ensimmäisenä vuotena.
- Kustannusarvio 6,3-8,1 M€ (ns. siirtokelpoinen rakennus), vaikutus käyttötalouteen 644t € (jos 8,1M €) ensimmäisenä vuotena.
- Muun koulun korjausvelat 4,76M € => vaikutus käyttötalouteen 336t €.

Mäntymäen koulukiinteistössä on yhteensä korjausvelkaa noin 5 miljoonaa euroa. D-siiven korjausten jäädessä pois, korjausvelkaa on 4,14 miljoonaa euroa (**oheismateriaalina**, vain valiokunnan jäsenille). Kustannustaso on noussut näistä arvioista, jolloin korjausvelkaa on arviolta yhteensä noin 4,76 miljoonaa euroa.

Mäntymäen kouluun on tehty vuonna 2020 energiatehokkuushankesuunnitelma, jonka mukaan koulussa olisi säästöpotentiaalia noin 30 % ja se vaatisi toteutuakseen noin 560t € investoinnin. Nykyisen koulun energiatehokkuusinvestointien takaisinmaksuaika olisi n. 15 vuotta.

Lisäksi kokonaiskustannuksissa on huomioitava myös väistötilojen kustannukset. Selvityksessä luvun 3 loppuosiossa arvioidaan vuokratonttien kustannuksia.

Vaihtoehto E: uuden 7 388 - 8 755 neliön koulurakennuksen rakennuttamisen arvioidut kustannukset ovat hintatason nousun myötä noin 31-37 miljoonaa euroa, ja sisäinen vuokra olisi arviolta noin 3,1-3,7 miljoonaa euroa vuodessa. Tässä laskelmassa ei ole mukana kalustaminen tai opetustekniikka (jotka olisivat arviolta parin miljoonan euron luokkaa).

Mikäli uusi alakoulu sijoitettaisiin uimahallin tontille ja samalla uusittaisiin uimahalli, on mukaan laskettava myös uimahallin rakennuskustannukset. Tiedossa on, että esimerkiksi keväällä 2022 avatun Espoon Matinkylän uimahallin rakentamiskustannukset olivat noin 31,5 miljoonaa euroa. Kyseessä on kokonaispinta-alaltaan 4 810 hyötyneliömetrin laajuinen, uusiutuvia energiamuotoja hyödyntävä uimahalli.

Energiatehokkuusvertailu

Mäntymäen koulun nykyinen sähkönkulutus on noin 22kWh/m³ ja energiatehokkuusinvestoinneilla parannettavissa suuruusluokkaan 14kWh/m³. Uuden koulun tavoitekulutus voisi olla noin 11kWh/m³. Lämmön nykyinen kulutus on puolestaan noin 36kWh ja energiatehokkuusinvestoinneilla parannettavissa suuruusluokkaan 22kWh/m³. Uuden koulun tavoitekulutus voisi olla noin 16kWh/m³.

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 37	09.06.2022
Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 44	18.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 120	05.09.2022

Väistötilat

Selvityksessä on kuvattu suunnitelma väistötiloista suomenkielisen alakoulun tulevaisuuden tilatarpeisiin; sekä akuuttiin tarpeeseen että pidempiaikaiseen tarpeeseen pysyvän ratkaisun rakentamisen ajaksi. Väistötiloina hyödynnetään kaupungin nykyisiä koulukiinteistöjä ja muita kiinteistöjä mahdollisuuksien mukaan. Mahdollisesti lisätiloiksi vuokrattavien siirtokonttien kustannusarviot on huomioitu selvityksessä.

Hankkeen jatko

Ennen hankesuunnittelun aloitusta on tehtävä kaavalliset, liikenteelliset sekä taloudelliset tutkimukset pääasiallisesta vaihtoehdosta sekä näiden seurannaisvaikutuksista erillisenä hankkeena. Näiden tehtävien määrärahat sisältyvät suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan vuoden 2022 käyttötalouteen.

Lisäksi ennen hankesuunnittelun aloitusta käyttäjät laativat pedagogisen suunnitelman. Pedagogisen suunnitelman teko on käynnistynyt huhtikuussa 2022. Suunnitteluryhmää vetää ulkopuolinen konsultti. Suunnittelussa keskitytään koulurakennuksen toiminnallisiin ja pedagogisiin ratkaisuihin, jotka eivät ole sidottu tiettyyn kiinteistöön, kun lopullista ratkaisua koulun sijainnista ei ole vielä tehty. Pedagoginen suunnitelma valmistuu vuoden 2022 loppuun mennessä, ja se tehdään ennen hankesuunnittelun käynnistämistä samanaikaisesti kaavallisten, liikenteellisten ja taloudellisten tutkimusten kanssa.

Ratkaisuvaihtoehdon ja päätöksen koulun sijainnista selvittyä käynnistetään hankesuunnittelu, jossa mm. laaditaan hankkeen aikataulu, tilaohjelma, alustavat luonnossuunnitelmat sekä arvio tavoitehinnasta ja elinkaarikustannuksista.

Sivistystoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta merkitsee alakouluhanketta koskevat lisäselvitykset tiedoksi.

.....

Puheenjohtaja Satu Mollgrenin tekemä ja jäsen Sonja Ahtiaisen kannattama ehdotus asian pöydälle jättämisestä hyväksyttiin yksimielisesti.

Päätös:

Asia jätettiin pöydälle.

Liitteet:

Suomenkielisen alakouluhankkeen lisäselvitys

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 37	09.06.2022
Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 44	18.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 120	05.09.2022

Oheismateriaali:

Mäntymäen koulun korjaustarpeet (Extranet)

SOVV 18.08.2022 § 44

Alakouluhankkeen lisäselvitystä on päivitetty ja täydennetty huomioiden suomenkielisen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunnan kokouksessaan 9.6.2022 (§ 37) nostamat seikat ja kehitysehdotukset. Muutoksia on tehty seuraaville sivuille, seuraavia aiheita koskien:

- s. 2, oppilasmäärä ja hyötyala per oppilas
- s. 3, koulupihan riittävyys
- s. 6, uimahallin tontin mahdollinen aluevaraus
- s. 7, lause muokattu koskien uimahallin tontin aluetta
- s. 9, mahdolliset väistötilaratkaisut nykyisissä koulukiinteistöissä
- s. 9-10, alakoulun nykytilanne ja lähitulevaisuuden tilatarpeet + luvun 3 otsikko korjattu

Edellä luetellut muutokset ovat *kursivoituna* selvityksessä.

Sivistystoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta merkitsee alakouluhanketta koskevat lisäselvitykset tiedoksi.

.....

Jäsen Riina Plosila ehdotti varapuheenjohtaja Saana Nuutisen, puheenjohtaja Satu Mollgrenin ja jäsen Markku Rähmösen kannattamana, että valiokunta lausuu seuraavaa:

”Valiokunta pyytää kaupunginhallitusta huomioimaan, että uutta alakouluhanketta tulee edistää pikaisesti. Kauniaisten lasten ja perheiden näkökulmasta ei ole kestävää, että lapsia ripotellaan eri puolille kaupunkia pitkäksi aikaa. Valiokunta edellyttää, että väistötiloja valittaessa on tehtävä lapsivaikutusten arviointi.”

Valiokunta oli lisäksi yksimielinen.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valiokunta pyytää kaupunginhallitusta huomioimaan, että uutta

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 37	09.06.2022
Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 44	18.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 120	05.09.2022

alakouluhanketta tulee edistää pikaisesti. Kauniaisten lasten ja perheiden näkökulmasta ei ole kestävää, että lapsia ripotellaan eri puolille kaupunkia pitkäksi aikaa. Valiokunta edellyttää, että väistötiloja valittaessa on tehtävä lapsivaikutusten arviointi.

Liitteet:

Suomenkielisen alakouluhankkeen lisäselvitys (päivitetty)

KH 05.09.2022 § 120

553/10.03.02.00/2021

Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 8.11.2021 (§ 241) suomenkielisen alakoulun tarveselvityksen.

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2021159-12>)

Lisäksi kaupunginhallitus päätti, että: "Selvitetään tarkemmin suomenkielisen alakoulun tulevaisuuden tilaratkaisuja nykyiseen koulukiinteistöön ja -tonttiin perustuen ja uuteen koulukiinteistöön ja -tonttiin perustuen (tarveselvityksen vaihtoehdot C ja E). Selvityksen tulee myös sisältää selvitys pysyvän ratkaisun rakentamisen aikaisista väistötiloista sekä selvitys tilaratkaisusta akuuttiin tilatarpeeseen (alkaen syyslukukausi 2022)."

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta on käsitellyt lisäselvitystä kokouksissaan 9.6.2022 § 37 sekä 18.8.2022 § 44. Valiokunta lausui lisäksi seuraavaa: "Valiokunta pyytää kaupunginhallitusta huomioimaan, että uutta alakouluhanketta tulee edistää pikaisesti. Kauniaisten lasten ja perheiden näkökulmasta ei ole kestävää, että lapsia ripotellaan eri puolille kaupunkia pitkäksi aikaa. Valiokunta edellyttää, että väistötiloja valittaessa on tehtävä lapsivaikutusten arviointi."

Lisäselvitys on esityslistan **liitteenä**. Lisäselvitys puoltaa vaihtoehtoa E, eli uuden alakoulun rakentamista uimahallin yhteyteen, investointikustannuksen ollessa arviolta vajaa 40 miljoonaa euroa alakoulun osalta.

Hanke jatkuu hankesuunnittelulla. Ennen hankesuunnittelun aloitusta on tehtävä kaavalliset, liikenteelliset sekä taloudelliset tutkimukset pääasiallisesta vaihtoehdosta sekä näiden seurannaisvaikutuksista erillisenä hankkeena ja päätöksentekoprosessina.

Ennen kaupunginhallituksen vuoden 2023 talousarviokäsittelyä (24.10. ja 31.10.) pidetään keskustelutilaisuus kouluinvestoinneista kaupunginhallituksen ja valiokuntien (SOVV, SUUS, YLKV, KUVA) puheenjohtajistojen kesken. Myös pienempien valtuustoryhmien edustajat ovat kutsuttuina tilaisuuteen.

Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 37	09.06.2022
Suomenkielinen opetus- ja varhaiskasvatusvaliokunta	§ 44	18.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 120	05.09.2022

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi liitteenä olevan suomenkielisen alakouluhankkeen lisäselvityksen ja käy asiasta lähetekeskustelun.

Päätös:

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi suomenkielisen alakouluhankkeen lisäselvityksen ja kävi asiasta lähetekeskustelun.

Liitteet:

Suomenkielisen alakouluhankkeen lisäselvitys (päivitetty)

Yhdyskuntavaliokunta	§ 72	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 121	05.09.2022

Etuosto-oikeuden käyttäminen kiinteistönluovutuksessa (6. kaupunginosa)

YLKV 23.08.2022 § 72

Lisätiedot:

kiinteistöinsinööri Johanna Määttä, puh. 050 411 1821
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupan kohde

Kaupunki on saanut kiinteistönluovutusilmoituksen yhtiön ja yksityishenkilön välisestä kiinteistönkaupasta. Kaupassa 27.6.2022 on luovutettu **liitteessä** (luottamushenkilöiden Extranet) esitetty tontti ja sillä sijaitsevat rakennukset. Kauppahinta on 1.325.000 euroa.

Kaupan kohteena oleva tontti on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu erillispientalojen korttelialueeksi (AO). Alue on rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti sekä maisemallisesti arvokas. Tontin rakennusoikeus on 325 k-m², minkä lisäksi tontilla on rakennusala yksikerroksiselle, enintään 30 k-m² suuruiselle piharakennukselle, autosuojalle tai katokselle.

Tontilla sijaitsee yhden asunnon asuinrakennus sekä erillinen talourakennus. Asuinrakennuksen kerrosala on rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan 320 k-m² ja talourakennuksen 38 k-m². Asuinrakennus on kauppakirjan perusteella valmistunut vuonna 1903. Asuinrakennus sisältyy Kauniaisten rakennusinventointiin (ote Kauniaisten rakennusinventoinnista **oheismateriaalina** luottamushenkilöiden Extranet) ja rakennus on voimassa olevassa asemakaavassa osoitettu suojeltavaksi rakennukseksi (sr). Kauppakirjassa mainitaan, että asuinrakennusta on peruskorjattu laajalti, mutta rakennus vaatii edelleen kunnostustoimenpiteitä ja jatkuvaa ylläpitoa.

Tontin mahdolliset kehittämistoimenpiteet

Maankäytön yleissuunnitelman (Masu 2) mukaan muiden (kuin ns. Meurmanin 12.11.1964 vahvistuneen asemakaavan Ak 33) kaava-alueiden isoilla yli 4.500 m² tonteilla voidaan tapauskohtaisesti harkita rakennusoikeuden määrää, mikäli alueen maankäytölliset tavoitteet ja kaavoitushistoria tukevat tontin kehittämistä. Masu 2:n mukaan kehittämisperiaatteet ovat ohjeena asemakaavoja muutettaessa ja asemakaavamuutoksen yhteydessä harkitaan soveltuvuus tapauskohtaisesti ottaen huomioon tontin sijaintitekijät kuten maasto, tontin muoto, rakennuskanta, ympäröivät tontit ja niin edelleen.

Masu 2:n kehittämisperiaatteet on huomioitu voimassa olevan asemakaavan kaavatyössä. Kaavatyössä on tutkittu alueelle sijoitettavan rakennusoikeuden määrä ja sijoittuminen maastoon sekä mahdollistettu silloisen tontin alueen jakaminen useammaksi, kooltaan väljäksi nykyiseksi tontiksi. Kaavatyössä on huomioitu myös alueen rakennus- ja kulttuurihistorialliset sekä maisemalliset

Yhdyskuntavaliokunta	§ 72	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 121	05.09.2022

arvot ja liittyminen Gallträskin maisema-alueeseen. Voimassa oleva asemakaava on toteutunut.

Kaupungin etuosto-oikeus

Etuostolain (608/1977) mukaan Kauniaisten kaupungilla on etuosto-oikeus kaupungissa sijaitsevan kiinteistön kaupassa, jos kiinteistön tai kiinteistöjen yhteinen pinta-ala on enemmän kuin 3000 m². Etuostolla kaupungin katsotaan tulleen kaupantekohetkellä luovutuskirjassa ilmoitetun ostajan sijaan kaupassa sovitulla ehdoilla. Etuosto-oikeutta ei ole niissä tapauksissa, jos ostajana on laissa tarkoitettu myyjän läheinen, jos ostajana tai tietyissä tapauksissa myyjänä on valtio, valtion liikelaitos tai muu valtion laitos tai jos myynti tapahtuu pakkohuutokaupalla. Etuosto-oikeutta ei ole myöskään silloin, jos sen käyttämistä, huomioon ottaen ostajan ja myyjän välinen suhde, luovutuksen ehdot tai muut olosuhteet on pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Kaupungin on tehtävä etuosto-oikeuden käyttämistä tarkoittava päätös kolmen kuukauden (3 kk) kuluessa kiinteistönkaupan tekemisestä. Etuostoa käyttäessään kaupungin tulee korvata ostajalle kauppahinta ja kaupan tekemisestä aiheutuneet välittömät kustannukset.

Yhteenvedo

Käytössä olevien tietojen perusteella kaupungilla on etuosto-oikeus kyseessä olevassa kiinteistönkaupassa.

Etuosto-oikeutta ei esitetä käytettäväksi. Tontti sijaitsee rakennetulla pientaloalueella. Kaupungilla ei ole omaa tarvetta tontille rakennuksineen eivätkä alueen maankäytölliset reunaehdot ja tontin kaavoitushistoria anna tukea tontin kehittämislle.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta esittää kaupunginhallitukselle, että Kauniaisten kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan liitteessä esitetyn tontin ja sillä sijaitsevien rakennusten 27.6.2022 tehdyssä kiinteistönkaupassa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Kaupan kohde (Extranet)

Oheismateriaali:

Ote Kauniaisten rakennusinventoinnista (Extranet)

Yhdyskuntavaliokunta	§ 72	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 121	05.09.2022

KH 05.09.2022 § 121

499/10.00.01.05.01/2022

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus päättää, että Kauniaisten kaupunki ei käytä etuosto-oikeuttaan liitteessä esitetyn tontin ja sillä sijaitsevien rakennusten 27.6.2022 tehdyssä kiinteistönkaupassa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

EI JULKAISTA - Kaupan kohde

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA - Ote Kauniaisten rakennusinventoinnista

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

Lausunto Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän (HSL) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023 - 2025

YLV 23.08.2022 § 75

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikan projekti-insinööri Anna Ahtila, puh. 050 544 6427
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Taloussuunnitelma tarkistetaan vuosittain. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydetty jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen. Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat. HSL -kuntayhtymän hallitus on kokouksessaan 14.6.2022 päättänyt pyytää taloussuunnitelmaehdotuksesta 2023 - 2025 jäsenkuntien lausunnot 31.8.2022 mennessä. Lausunnon toimittamiseen on pyydetty ja saatu lisäaikaa 6.9.2022 saakka Kauniaisten päätöksentekuelinten kokoontumisaikatauluista johtuen. Perussopimuksen mukaista lausuntoa pyydetään:

- Toimintasuunnitelmasta
 - Keskeiset toiminnalliset tavoitteet ja toimenpiteet toiminta- taloussuunnitelmakaudella (TTS-kausi) suhteessa strategiaan
 - Liikenteen palvelutason arviointi ja markkinaymmärryksen perusteella suunniteltavat muutokset tarjontaan ja palvelutasoon
- Taloussuunnitelmasta
 - Lipputulotavoitteet TTS-kaudella
 - Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin
 - Kuntakohtaisen ali/ylijäämän käyttö TTS-kaudella
- Hinnoittelun kehittämisestä
 - Näkemys tehdystä selvityksestä ja eri hinnoittelumallivaihtoehdoista

Lausuntopyyntö ja alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2023-2025 ovat esityslistan **oheismateriaalina**. Lausuntopyyntöön liittyvä aineisto on myös julkaistu internet-osoitteessa:

<https://www.hsl.fi/paatoksenteke> → Esityslistat ja pöytäkirjat/Hallitus 14.6.2022

Strategiasuunnitelma ja strategiset tavoitteet

HSL:n uusi strategia 2022-2025 – Asiakkuuksista kestäväan kasvuun on hyväksytty tammikuun 2022 yhtymäkokouksessa. HSL:n visiona on olla vuonna 2030 kestäväan liikkumisen johtava toimija, mahdollistaja ja kumppani. HSL mahdollistaa sujuvan

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

liikkumisen koko seudulla ja toimii alustana innovaatioille ja kehittämiselle. Vahva yhteistyö on onnistumisen ja seudun elinvoimaisuuden edellytys. HSL rakentaa lisäarvoa tuottavia kumppanuussuhteita saumattoman liikenteen mahdollistamiseksi.

Arvot tukevat jokapäiväistä työtä ja ne ohjaavat valintoja strategian suuntaisesti eteenpäin. Uuden strategian mukaiset arvot ovat:

- 1) HSL on luottamuksen arvoinen, luvatut lupaukset pidetään ja toiminta on vastuullista niin taloudellisesti, ekologisesti kuin sosiaalisesti.
- 2) HSL uudistaa ja uudistuu rohkeasti, asiakastarpeita kuunnellen ja kokeillen rohkeasti vaihtoehtoisia toimintatapoja.
- 3) HSL onnistuu yhdessä. HSL on sitoutunut yhteisiin tavoitteisiin ja vastaa niiden saavuttamisesta yhdessä ja yksilöinä - kuuntelemalla, kommunikoidulla ja jakamalla yhteistä tietoa aktiivisesti.

Keskeiset uuden TTS-kauden toiminnan strategiset tavoitteet ovat:

- Kohti päästötöntä joukkoliikennettä
- Joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa
- Kustannustehokas joukkoliikenne
- Tasapainoinen talous

Tiivistelmä keskeisistä TTS-suunnitelman lähtökohdista

HSL:n toiminnan ja talouden suunnittelu vallitsevassa maailmanpoliittisessa tilanteessa on vaikeaa. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja lännen asettamien talouspakotteiden vaikutus Suomen talouskehitykseen ja maailmantalouteen on merkittävä epävarmuustekijä. Monien valmiiksi kalliiden raaka-aineiden hinnat ovat nousussa, mikä heijastuu laajasti yritysten kustannuksiin ja yhä enemmän myös kuluttajahintoihin. Suomessa inflaation kiihtyminen on toistaiseksi perustunut pitkälti energiaan eli ennen kaikkea bensiiniin ja sähkön hintojen nousuun. HSL:n talouteen vaikuttavat erityisesti bussiliikenteen käyttämän dieselin hinnannousu sekä korkea sähkön hinta.

Koronakriisin osalta on näkyvässä tilanteen helpottuminen, mutta matkustajamäärät ja lipputulot ovat vasta hitaasti palautumassa koronan aiheuttaman romahduksen jälkeen. Lähitulevaisuudessa on syytä ottaa huomioon erityisesti seudun muuttoliikkeen suuntautuminen toisin kuin ennen pandemiaa sekä Helsingin seudun kilpailukyvyyn ylläpitäminen.

HSL:ssä on valmisteltu kevään aikana tuottavuusohjelmaa, joka valmistuu syksyllä 2022. Tuottavuusohjelmassa keskitytään tarkastelemaan ja selvittämään toimenpiteitä, joilla pystytään tasapainottamaan taloutta ja saavuttamaan strategiakaudella haluttu tasapaino kuntaosuuksien keskimääräisen tason ja muun tulorahoituksen välillä. Tuottavuusohjelman tavoitteena on tunnistaa keinoja, joilla tuottavuutta parannetaan pidemmällä tähtäimellä, pysyviä, rakenteellisia uudistuksia toteuttamalla. Tuottavuuden kehittämisellä ei haeta automaattisesti kustannusten karsimista tai palvelutason heikennyksiä. Tuottavuutta voidaan parantaa myös panostuksilla tärkeiksi havaittuihin hankkeisiin tai kohteisiin sekä priorisoinnin kautta.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

Toiminta- ja taloussuunnitelma perustuu skenaarioon, jossa matkustajamäärät ovat vuonna 2023 -13 % vuoden 2019 tasosta. Vuonna 2024 matkustajamäärät ovat -11 % vuoden 2019 tasosta ja vuonna 2025 jäädään vielä -9 % vuoden 2019 tasosta.

HSL on lausuntopyyntöaineistossaan tiedottanut, että TTS-kaudelle asetettu lipputulotavoite edellyttää lippujen hintoihin tehtäviä korotuksia sekä alennusryhmien ja vapaan matkustusoikeuden tarkastelua jo vuonna 2023. Pidemmällä tähtäimellä uuden hinnoittelumallin yhtenä tavoitteena on löytää strategian lipputulotavoitetta tukeva, parhaiten kestäviä kulkumuotoja edistävä ja samalla asiakkaille suotuisa hinnoittelumalli. Muita uusia tulolähteitä etsitään esimerkiksi mainostuloista, mutta merkittäviä tuloksia saadaan vasta TTS-kauden lopulla.

TTS-kauden näkyvin uudistus on vuoden 2023 aikana kokonaisuudessaan käyttöön otettava lippujen tilipohjainen taustajärjestelmä. Tilipohjaiseen järjestelmään siirtyminen mahdollistaa lipputuotteistuksen merkittävän uudistamisen, kun lippu siirtyy fyysiseltä HSL-kortilta taustajärjestelmään. Tilipohjaisen järjestelmän käyttöönoton myötä asiakas- ja liiketoimintalähtöisten lipputuotteiden ja hinnoitteluratkaisujen kehittäminen tulee olemaan nykyistä huomattavasti nopeampaa, tehokkaampaa ja ketterämpää. Asiakastarpeiden ja erityisesti liikkumisen tarpeiden muutosten seuraaminen tapahtuu systemaattisella seurannalla.

Suuria lähivuosien hankkeita ovat muun muassa Espoon kaupunkirata, bussien runkoverkon laajentaminen, metron jatkaminen Kivenlahteen asti, Kruunusiltojen raitiotie sekä Raide-Jokeri Helsingistä Espooseen.

Bussiliikenteen suunnitelmakauden hankkeista ja työmaista johtuvat muutokset käsittävät uusia linjavarauksia ja vuorojen lisäyksiä, jotka ovat vaikutuksiltaan vähäiset Kauniaisten kannalta. Espoon kaupunkiradan rakennustöistä johtuvat junaliikenteen liikennöintikatkokset ja niiden korvaaminen bussiliikenteellä tulee näkymään Kauniaisissa TTS-kauden aikana.

HSL-alueen laajeneminen on myöhentynyt vuodesta 2022 vuoteen 2024, Järvenpään kaupungin liittyessä mahdollisesti Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän jäseneksi. Alustava TTS-suunnitelma ei sisällä mahdollisten uusien jäsenkuntien liittymisten kustannuksia.

Osana lipputilihanketta HSL on tutkinut vaihtoehtoisia tapoja hinnoitella joukkoliikenteen käyttöä. Tavoitteena on ollut selvittää, löytyykö nykyistä vyöhykemallia parempi ratkaisu, joka voitaisiin ottaa käyttöön viimeistään vuoden 2024 alussa. Vaikutusten arviointiin päätettiin ottaa nykyisiin vyöhykerajoihin perustustuvat kolme erilaista mallivariaatiota sekä tasahinnoittelu. Näihin päädyttiin käyttöönoton aikaikkuna, saatavilla olevat teknologiset ratkaisut, liiketoimintapotentiali, HSL:n liikenneinfrastruktuuri, nykyiset lippu- ja matkustuskäytännöt sekä asiakaskokemus huomioiden. Jatkotarkasteluissa tavoitteena on ollut löytää vuoden 2024 lipputulotavoite huomioiden parhaiten kestäviä kulkumuotoja edistävä ja samalla asiakkaille suotuisa hinnoittelumalli.

HSL:n lausuntopyyntöaineiston mukaan parhaiten kestäviä kulkumuotoja tukevaksi ja HSL:n strategisia tavoitteita edistäväksi malliksi osoittautui tasahinnoittelu. Tutkimus

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

perustui sekä laajaan asiakasosallistamiseen että liikennemallitarkasteluihin. Tasahinnoittelu edistäisi parhaiten kestäviä kulkumuotoja ja vähentäisi eniten autokilometrejä ja päästöjä seudulla. Tasahinnoittelu helpottaisi ja yksinkertaistaisi lipunostoa merkittävästi verrattuna nykyiseen vyöhykemalliin, kun lipun ostamisen yhteydessä ei tarvitsisi valita matkustusvyöhykettä. Tasahinnoittelu tarjoaisi myös parhaat edellytykset tulevaan palvelukehitykseen, esim. aikaperusteiseen hinnoitteluun.

Muissa tutkituissa malleissa selvitettiin eri vyöhykerajojen yhdistämistä, esim. rajan poistamista B:n ja C:n väliltä tai C:n ja D:n väliltä. Lisäksi tutkittiin nykyisten vyöhykkeiden säilyttämistä, mutta pitkien matkojen hintatasojen merkittävää alentamista suhteessa kahden vyöhykkeen matkoihin. Tulosten perusteella kestävien matkojen kulkumuotojen edistäminen onnistuu hintasuhteita muuttamalla myös ilman, että asiakkaiden täytyy opetella uudenlainen vyöhykemalli. Kuitenkaan tasahinnoittelun yksinkertaisuutta ja sen helppoudesta koituvia hyötyjä ei nykymallilla tai sen eri variaatioilla saavuteta kuluttajamarkkinoilla eikä yritysmarkkinoilla. Nykymalli uusilla hintasuhteilla vähentäisi subvention tarvetta Helsingissä ja lisäisi sitä kehyskunnissa, mutta hintatasoja säätämällä subvention kasvua voidaan maltillisaa kehyskunnissa.

Toimintatulot ja kuntaosuudet

HSL:n toimintatulot koostuvat pääosin kuntaosuuksista ja lipputulosta. Muita tuloja ovat mm. valtionavustukset ja tuet sekä tarkastusmaksut. HSL:n toimintatulot vuonna 2023 ovat lausuntopyyntöaineistossa yhteensä 860,6 milj. euroa. Kasvu kuluvan vuoden ennusteeseen verrattuna on 86,7 milj. euroa (11,2 %). Toimintatulojen arvioidaan olevan 888,6 milj. euroa vuonna 2024 ja 889,5 milj. euroa vuonna 2025.

Menot, joita ei voida kattaa lipputulolla tai muilla tuloilla, jäsenkunnat maksavat HSL:lle kuntaosuuksina. Kuntaosuuslaskelmat taloussuunnitelmakaudelle 2023-2025 on esitetty **oheismateriaalissa**.

Vuonna 2023 arvioidaan kertyvän lipputulosta yhteensä 375,1 milj. euroa. Vuoden 2023 lipputulotavoite on kunnianhimoisen ja se on vain 2,1 % alle vuoden 2019 toteuman. Lipputulot muodostavat 43,6 % HSL:n toimintatuloista vuonna 2023. Lipputulosten arvioidaan olevan 390,0 milj. euroa vuonna 2024 ja 395,0 milj. euroa vuonna 2025.

Kuntaosuudet vuonna 2023 ovat yhteensä 464,2 milj. euroa (Kauniainen 1,632 milj. euroa), jolloin kuntaosuuksilla katetaan keskimäärin 54,7 % kuntayhtymän kustannuksista. Kuntaosuudet vuodelle 2024 ovat yhteensä 480,2 milj. euroa TTS-taulukossa (tekstiosuudessa 476,3 milj. euroa). Vuodelle 2025 kuntaosuudet ovat 476,1 milj. euroa TTS-taulukossa (tekstiosuudessa 472,2 milj. euroa). Kauniaisten kuntaosuus vuosina 2024 ja 2025 on 1,8 milj. euroa.

Valtion suurten kaupunkien joukkoliikennetuen vuosittaiseksi määräksi on arvioitu 11,9 milj. euroa vuosina 2023-2025. MAL-sopimuksissa sidottua ilmastoperusteista tukea on arvioitu saatavan 3,5 milj. euroa vuosina 2022-2024. Tuet on kohdistettu jäsenkunnille asukaslukujen suhteessa.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

Tarkastusmaksu on ollut 80 euroa vuodesta 2007 lähtien. TTS-suunnitelmassa vuonna 2023 tarkastusmaksuun tullaan esittämään korotusta. Tarkastusmaksutuottoja arvioidaan kertyvän 4,0 milj. euroa vuosina 2023-2025, mutta niistä kirjataan luottotappiota/-varauksia yhteensä noin 1,5 milj. euroa vuosittain. Tarkastusmaksutuotot on laskettu TTS-suunnitelmaan voimassaolevan 80 euron tarkastusmaksun mukaisina.

Muut toimintatulot 2023 ovat 5,0 milj. euroa käsittäen lähinnä vuokratuloja, korvauksia tarkastustoiminnasta sekä palvelumaksuja.

Toimintamenot

HSL:n toimintamenot vuonna 2023 ovat yhteensä 849,4 milj. euroa. Toimintamenot kasvavat vuoden 2022 ennusteesta 97,4milj. euroa (13,0 %). Vuonna 2024 toimintamenojen arvioidaan olevan 876,9 milj. euroa ja 877,0 milj. euroa vuonna 2025.

Palveluiden ostomenot ovat yhteensä 815,9 milj. euroa vuonna 2023, 96,1 % HSL:n kaikista toimintamenoista. Vuosina 2024-2025 palveluiden ostomenot ovat 842,9 milj. euroa ja 842,5 milj. euroa.

Liikennöitsijöille maksetaan joukkoliikenteen operoinnista vuonna 2023 yhteensä 574,5 milj. euroa, joka on 67,6 % HSL:n toimintamenoista. Alla olevassa taulukossa on eritelty eri joukkoliikennemuotojen osuuksia kustannuksista:

Taulukko:

Arvioidut operointikulut, milj. euroa	Bussi	Juna	Metro	Raitiotie	Lautta	Pikaraitio
2022	347,0	80,2	47,9	57,3	4,3	0,5
2023	357,3	84,7	59,0	61,6	4,2	7,7
2024	353,0	90,8	60,0	67,7	4,5	17,3
2025	354,7	92,2	59,8	67,4	4,6	18,3

Muut HSL:n pienemmät menot on eritelty alla:

- Henkilöstömenot ovat 24,8 milj. euroa vuonna 2023
- Muita palveluja kuin operaattori- ja infrapalveluja ostetaan vuonna 2023 43,2 milj. eurolla. Näitä ovat esim. markkinointi- ja asiantuntijapalvelut, IT-palvelut sekä huolto- ja vartiointipalvelut.
- Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin on vuodelle 2023 varattu 0,7 milj. euroa
- Vuokramenot vuonna 2023 ovat 5,1 milj. euroa
- Muut menot vuonna 2023 ovat 2,9 milj. euroa

HSL:n ja sen jäsenkuntien välinen sopimus joukkoliikenneinfran kustannusten korvaamisesta on ollut voimassa vuodesta 2010. Vuonna 2023 infrakuluja arvioidaan

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

maksettavan yhteensä 196,2 milj. euroa. Infrakustannukset ovat yhteensä vuonna 2023 50,8 milj. euroa (34,4 %) suuremmat kuin vuonna 2022. Suunnitelmakautena kustannukset kasvavat Länsimetron laajentumisen ja pikaraitiolinja 550 käyttöönoton myötä. Uudet joukkoliikenneinvestoinnit kasvattavat merkittävästi HSL:n infrakustannuksia ja vaikuttavat osaltaan joukkoliikenteen matkalippujen hintoihin.

Kauniaisten kaupungilla ei tällä hetkellä ole laskutettavia infrakuluja. Jatkossa Espoon kaupunkiratahankkeen myötä myös Kauniaisille muodostuu laskutettavia infrakorvauksia. Infrakorvaussopimuksen periaatteiden mukaisesti puolet hankkeen pääomakustannusten arvosta vähennetään ko. kuntien oman joukkoliikenteen infrakorvauslaskutuksen yhteydessä.

Kuntayhtymän investointimenot ovat 17,4 milj. euroa vuonna 2023, 10,4 milj. euroa vuonna 2024 ja 9,0 milj. euroa vuonna 2025.

Rahoitustulot ja -menot: HSL rahoittaa investointinsa tarvittaessa lainanotolla rahoituslaitoksilta. Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025 sisältää vuonna 2020 nostetun 50 milj. euron talousarviolainan kustannukset. Mikäli talous kehittyä alustavan talousarvion mukaisena, uutta talousarviolainaa ei tarvitse nostaa vuosina 2023-2025.

Tilikauden 2023 alijäämäksi arvioidaan 4,0 milj. euroa ja se voidaan kattaa edellisvuosien ylijäämästä.

Esitys lausunnoksi:

Toimintasuunnitelma

HSL:n asettamat strategiset tavoitteet on hyvin valittu HSL:n perustehtävän lähtökohdista. Tavoitteet tukevat toisiaan ja yhdessä ne luovat selkeän kokonaisuuden, joka on kunnianhimoinen ja päämäärätietoinen. Näin pitää ollakin. Strategisten tavoitteiden saavuttamisen etenemistä tulee seurata riittävällä tarkkuudella, jotta mahdollisiin muutostarpeisiin pystytään reagoimaan ajoissa.

Strategian mukainen tavoite joukkoliikenteen käytön ennätyslukuista edellyttää, että erinomainen asiakaskokemus on prioriteetti. Asiakaskokemuksen tärkeys onkin huomioitu ja tämä näkyy strategisten menestystekijöiden painottumisessa mm. asiakasymmärrykseen, asiakkuuksien johtamiseen, kohdennetun palvelun tarjoamiseen, matkaketjujen sujuvoittamiseen ja digitaalisten kanavien kehittämiseen. HSL on tehnyt hyvää työtä sovelluksen ja reittioppaan kehittämisessä tähänkin asti.

Käyttäjälukujen kasvu ennätyskorkealle vaatii erityishuomiota uusiasiakkuuden potentiaalın tunnistamiseen, houkutteluun ja sitouttamiseen vähintään joukkoliikenteen satunnaiskäyttäjiksi. On hyvä, että asiaan tullaan paneutumaan huolellisesti. HSL:n tulisi pohtia perinteisten toimenpiteiden lisäksi keveitä, edullisia ja helposti toteutettavissa olevia ratkaisuja tai kokeiluja, jotka saattavat poiketa nykyisistä käytännöistä ja joilla satunnaiskäyttöä saataisiin kasvatettua. Joukkoliikenteen kasvun edellytys on, että matkanteko koetaan helpommaksi ja sujuvammaksi kuin

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

yksityisautoilu. Koetun sujuvuuden edistäminen onnistuu parhaiten konsultoimalla joukkoliikenteen asiakkaita.

Toiminnan ja talouden suunnittelu on tasapainoilua hyvän palvelutason säilyttämisen ja lipunhintojen houkuttelevuuden kesken. Toimintaa tulee suunnitella sen mukaisesti mihin talouden puolesta on varaa, mutta hieman huolestuttavalta vaikuttaa uuden toimintamallin tavoitteisto, jossa painotetaan markkina-alueita, kustannustehokkuutta, linjojen kannattavuuseroja ja kustannusnäkyviä. Kauniainen haluaa muistuttaa, että joukkoliikenne on merkittävältä osaltaan verovaroin ylläpidettyä palvelua, jolloin sen tulee myös tasa-arvosyistä olla kattavasti käytettävissä. Tehokkuuden kustannuksella ei saa unohtaa käyttäjäryhmiä, joilla ei ole edes mahdollisuutta liikkua omalla autolla. Tällaisia ryhmiä ovat esim. lapset ja nuoret, osa ikääntyneistä ja rajoitteisista henkilöistä.

Liikenteen palvelutasoa kehitettäessä datan pohjalta on huomioitava, että markkinaymmärryksen ja siihen perustuvien muutosten muodostaminen tulee pohjautua laaja-alaiseen dataan kaikilta asiakasryhmiltä, myös potentiaalisilta uusasiakkailta. Lisääntyvät liikennevälineiden vaihdot ja paikallisinjojen karsimiset vastoin asiakkaiden toiveita eivät tue erinomaisen asiakaskokemuksen saavuttamista. Monelle joukkoliikenteen käyttäjälle on tärkeämpää lähellä sijaitseva pysäkki vaikka harvemmin vuorovälein kuin runkolinjan tiheä liikennöinti kauempana. Vaihtojakin väistämättä tarvitaan, jolloin solmupisteiden kehittäminen, vaihtojen sujuvuuden tarkastelu ja niiden toimivuuteen panostaminen on joukkoliikenteen käytettävyyden kannalta keskeinen osa liikennejärjestelmän matkaketjujen luotettavuuden ja palvelutason parantamista.

Myös markkina-alueiden sisällä on erilaisia tarpeita, jotka tulee tunnistaa liikennetarjontaa suunniteltaessa. Kauniaislaisten tarpeet eivät saa jäädä läntisellä markkina-alueella isompien kuntien mielipiteiden jalkoihin. Kauniainen toivoo, että erityisesti paikallistason linjamuutoksia suunniteltaessa tehtäisiin kuntatason yhteistyötä ennakoivasti ja hyödynnettäisiin kuntien omaa paikallistason tuntemusta nykyistä paremmin.

Linjastojen suunnittelussa on erotettava erilaiset yhteystarpeet toisistaan, jotta voidaan suunnitella mahdollisimman toimiva palveluverkosto markkina-alueiden sisälle. HSL:n liikennejärjestelmä perustuu kuntarajat ylittävään rakenteeseen, jolloin tämän tulee näkyä myös linjastoissa. Kauniaisten kouluissa käy prosentuaalisesti suuri määrä Espoon puolella asuvia nuoria, joille hyvät joukkoliikenneyhteydet kuntarajojen yli on erittäin tärkeää. Vastaavasti Kauniainen on monille lähialueiden espoolaisille tärkeä palvelukeskus niin terveys-, vapaa-ajan kuin kaupallisten palveluiden käyttäjinä. Tätä HSL ei aiempina vuosina ole aina ottanut parhaalla tavalla huomioon.

Asiakasvuorovaikutuksen kehittäminen eri kanavia hyödyntäen on tärkeää. Tässä tulee ottaa huomioon asiakasryhmät (lapset, vanhuksat, erityisryhmät), joille blogit ja muut digitaaliset kanavat eivät ole omin tapa asioida. Palautetta tulee voida antaa ilman kirjautumista ja käyttäjätunnusten luomista. Kyselyiden otsikointi on oltava niin selkeää, että sisältö avautuu ja otsikko vastaa sisältöä ymmärrettävästi. Tietyissä mielessä myös jäsenkunnat ovat HSL:n asiakkaita, ja niiden kanssa tehtävä yhteistyö ja suunnitteluun osallistaminen nykyistä enemmän tulisi myös olla tavoitteistossa.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

HSL:n sisäisen toiminnan laadun varmistamisen tulee olla jatkuvan toiminnan peruslähtökohta ilman erillismainintaa.

Espoon kaupunkiradan mittavat rakennustyöt käynnistyvät vuoden 2023 aikana ja Kauniainen toivoo HSL:ltä hyvää yhteistyötä tämän merkittävän joukkoliikenteen parantamishankkeen aikana. Rakennustyöstä liikennekäytössä olevien raiteiden välittömässä läheisyydessä tulee vääjäämättä olemaan haittavaikutuksia radan liikenteelle ja Tunnelitien alikulkukäytävän bussiliikenteelle. Junaliikenteen totaalikatkot vaativat korvaavia bussiyhteyksiä, mutta siltojen ja asemanseutujen ympäristöjen rakentaminen järjestelyineen tulee aiheuttamaan laajoja vaikutuksia myös bussiliikenteelle. Poikkeusliikennejärjestelyihin ja ennakoivaan matkustajainformaatioon pitää panostaa ja suunnitella ne yhdessä Kauniaisten ja Espoon kanssa.

Taloussuunnitelma

Matkustajamäärät ja lipputulokertymät jäävät myös kuluvana vuonna varmuudella normaalitasoa alemmas koronaepidemian johdosta. Lipputulotavoite vuodelle 2023 on 375,1 milj. euroa ja se on vain 2,1 % alle vuoden 2019 toteutuman ja 71,6 milj. euroa 2022 vuoden ennustetta suurempi. Tavoite on kunnianhimoinen nykyisessä maailmantilanteessa. Lippujen hintoja voidaan maltillisesti korottaa ottaen huomioon joukkoliikenteen edelleen säilyminen vetovoimaisena niin, etteivät joukkoliikenteen käyttäjät siirry muihin kulkutapoihin. Uusia asiakkaita tulee houkuttaa mukaan kulkumuoto-osuuden nostamiseksi ja ylipäättään matkustajamäärien ja lipputulojen kasvattamiseksi. Alennusoikeuksia ei tule laajentaa. Sen sijaan myös nykyisiä alennusoikeuksia ja alennusten suuruuksia tulisi vaikeasta tilanteesta johtuen tarkastella kriittisesti ja opiskelija-alennusta lukuun ottamatta myöntää ainoastaan liikenteellisin perustein.

Kuntaosuudet ovat kasvaneet vuosittain. Vuonna 2023 Kauniaisten kuntaosuus on aineiston mukaan 1,6 milj. euroa ja vuosille 2024-2025 Kauniaisille arvioitu kuntaosuus on 1,8 milj. euroa. Kuluvan vuoden budjetti on n. 1,5 milj. euroa, mutta nousua on merkittävästi, kun vielä vuonna 2020 kuntaosuus budjetoitiin 0,850 milj. euron suuruisena. Sen jälkeen, kun kuntayhtymän talous koronapandemiasta aiheutuneista tappioista on saatu tasapainotettua, tulee kuntaosuuksilla aiempaan tapaan kattaa kokonaiskustannuksista enintään 50 %. Kauniainen huomauttaa, että jäsenkuntien kanssa ei ole sovittu, että kuntaosuudet voisivat koronapandemian jälkeenkin asettua pysyvästi 50-55 % tasolle. HSL:n tulee seurata tilannetta aktiivisesti ja informoida jäsenkuntia tilanteesta ajantasaisesti. Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin on ymmärrettävästä syystä väliaikaisesti suurempi, mutta vain väliaikaisesti.

Yleinen inflaatio ja erityisesti energian hinnan nousu aiheuttavat jatkossakin taloudellisia huolia. Lisäksi suuret infrahankkeet lisäävät paineita lipunhintojen nostoon myös sen jälkeen, kun koronapandemian tappioista on selvitty. Kauniainen katsoo, että HSL:n tulee tarkastella toimintaansa kriittisesti ja luoda toimintatapoja, jotka vähentävät menoja, lisäävät tuloja ja parantavat tuottavuutta.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

Uudet joukkoliikenneinvestoinnit ja niiden aiheuttaman infrakustannusten nousun myötä on joidenkin tahojen osalta esitetty infrakorvausjärjestelmän uudelleentarkastelua. Kauniaisten kaupunki korostaa, että tällainen tarkastelu ei voi koskea jo aikaisemmin päätettyjä infrakorvausjärjestelmän piiriin kuuluvia investointeja, joiden investointipäätökset ovat perustuneet nykyisen infrakorvausjärjestelmän premisseihin. Mahdolliset tarkastelut tulee rajata koskemaan vain uusia, tulevien MAL-sopimusten mukaisia hankkeita, jolloin neuvotellaan myös niiden kustannusjako valtion kanssa.

Koronapandemian opetuksena HSL:n pitää tulevissa liikennöintisopimuksissa luoda menettelytapoja, joilla tilatun liikenteen joustavuutta voidaan lisätä. Tyhjät pandemia-ajan bussit ovat olleet resurssien tuhlausta, mitä ei tietenkään ole voitu ennustaa, mutta asiaan kannattaa jatkossa varautua.

Kauniainen on lausunut tarkastusmaksun korotusesityksestä aiemmissa TTS-lausunnoissaan vuosina 2012-2021. Kaupungin kanta on edelleen, että matkalippujen tarkastustoiminnan ainoa tavoite tulee olla liputta matkustamisen väheneminen. Tavoitteeseen pääsyä pitää helpottaa satunnaisellekin matkustajalle selkeällä informaatiolla ja helppokäyttöisellä lipunmyyntijärjestelmällä, jotta perusteettomia tarkastusmaksuja ei lankea matkustajille, jotka eivät tunne järjestelmää, eivät ole osanneet tai pystyneet hankkimaan lippua. HSL:n tulee ensisijaisesti panostaa lipun ostamisen helppouteen ja toisaalta mahdollisuuksien mukaan myös järjestelyihin, jotka eivät mahdollista liputtoman matkustajan astumista liikennevälineeseen. Huomio kiinnittyy lisäksi tarkastusmaksukertymän suureen luottotappio-osuuteen.

HSL laskuttaa kuntaosuudet talousarvion mukaisina, eikä talousarvion ja toteuman välistä erotusta (yli-/alijäämää) laskuteta tai palauteta talousarviovuoden aikana, vaan se otetaan huomioon seuraavan kolmen vuoden TTS-suunnitelmissa. HSL:n tilinpäätöksen osoittaman kuntakohtaisen yli-/alijäämän hyödyntäminen seuraavien vuosien talousarvioissa on yleisesti ottaen oikeudenmukainen ja kannatettava järjestely.

Hinnoittelumallit

HSL on selvittänyt uusia hinnoittelumalleja laajasti. On hyvä, että työssä tutkittiin vaikutuksia monitahoisesti, ensisijaisesti kuitenkin strategian mukaisesti painottaen kestävien kulkumuotojen edistämistä. Kauniainen tosin suhtautuu pienellä varauksella selvityksessä esitettyyn arvioon, että jokainen tarkasteltu hinnoittelumalli lisäisi automatkojen määrää Kauniaisissa ja samalla pienentäisi Kauniaisten kuntaosuutta.

Selvityksessä olisi kannattanut olla yhtenä vaihtoehtona nykyinen vyöhykemalli, jossa lippuvalikoimaan olisi kuulunut myös yhden vyöhykkeen lippu hintoineen ja vaikutuksineen. Saattaa olla, että tämä malli ei ole edennyt jatkotarkasteluun, mutta se olisi ollut luonnollinen vaihtoehto nykyisiin jo totuttuihin vyöhykkeisiin pohjautuen ja kiinnostava tieto. Nyt yhden vyöhykkeen lippu on esitetty vain ABC-vyöhykemallissa, jossa on yhdistetty B- ja C-vyöhyke.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

Selvityksessä olleet hinnoittelumallit, paitsi tasatariffi, eivät poista nykyisen mallin ongelmaa vyöhykerajoista. Nykyinenkin malli luotiin poistamaan edeltävän mallin hankalat rajakohdat, mutta jonkinlaisena valuvikana järjestelmään jäi kahden vyöhykkeen minimiosto. Kaikissa vyöhykemalleissa on aina raja jossakin kohdassa.

ABC-malli, jossa C-vyöhykkeeseen on yhdistetty D-vyöhyke, on ongelmallinen yhdenarvoisuuden suhteen. C-vyöhyke on ainoa vyöhyke tässä mallissa, jolle voi ostaa yhden vyöhykkeen lipun. Tämä asettaa muiden vyöhykkeiden käyttäjät eriarvoiseen asemaan. Esitetty lippujen hinnasto vahvistaa tätä asetelmaa, kun AB-kertalippu maksaisi 3,2 euroa, BC-kertalippu maksaisi 2,8 euroa ja laajimman alueen C-kertalippu 1,9 euroa. Malli kuitenkin lisäisi kestäväen kehityksen kulkutapojen käyttöä eniten seudulla Helsinkiä lukuun ottamatta. Mallin hyödyt eivät kuitenkaan kompensoi riittävästi havaittuja epäkohtia, jotta malli olisi ehdotetun kaltaisena valmis otettavaksi käyttöön.

ABC-mallissa, jossa B-vyöhyke ja C-vyöhyke on yhdistetty B-vyöhykkeeksi, on hyviä puolia kuten yhden vyöhykkeen kertalippujen mahdollisuus ja selkeä hinnoittelu. Tässä ratkaisussa hyvää on se, että nykyinen jossain määrin ongelmallinen B- ja C-vyöhykkeen raja poistuu. Hintavaikutusta tällä kuitenkin ei ole, ja kauniaislaisten pääsuunta Helsinkiin kallistuisi. Tämä vaihtoehto myös tasaisi radan varren liityntäpysäköintipaikkojen käyttöä. Mallin etuna on maltillinen hinnan nousu lisävyöhykkeiden suhteen niin kerta- kuin kausilipuissa. Tämä vaihtoehto olisi kestävien kulkutapojen käyttöä vähiten lisäävä malli, joten se ei liene ykkösvalinta.

Tasahinnoittelu toisi kokonaan uuden ajattelutavan HSL:n joukkoliikenteeseen. Tasahinnoittelu vastaisi vyöhykerajojen ongelmakohtien poistumiseen parhaiten. Kauniainen pitää hyvänä mallin selkeyttä, helppoutta ja yksinkertaisuutta käyttäjälle. Tasahinnoittelumallissa vaikuttaisi tehdyn tutkimuksen mukaan myös olevan eniten potentiaalia uusien käyttäjäryhmien mukaan saamiseksi joukkoliikenteen käyttäjiksi. Tämä on tärkeää kulkumuoto-osuuden nostamiseksi. Malli myös vähentäisi Kauniaisten liityntäpysäköintiin suuntautuvaa painetta nykyiseltä C-vyöhykkeeltä ja edesauttaisi paikkojen riittävyttä.

Tasatariffimallin huonot puolet kohdistuvat erityisesti lippujen hinnoitteluun. Matkalipun hinta ei korreloi matkan pituuden kanssa, vaikka tämä yleisesti koetaan loogiseksi. Merkittävin ongelma onkin, että lippujen tuotevalikoimasta puuttuu lyhyiden matkojen edullinen kertalippu, joka kannustaisi lyhyillä matkoilla jättämään auton kotiin. Kertalippu kahteen suuntaan suunnitelluilla tariffeilla on yksinkertaisesti henkilöautoa kalliimpi vaihtoehto. On kerta kaikkiaan epäreilua, että laajan HSL-alueen laidalta toiselle matkustaminen olisi saman hintaista muutaman pysäkin matkan kanssa. Lippuvalikoimaan tulisi lisätä kertalippu, joka olisi voimassa esim. 15-30 minuuttia, ja joka olisi hinnaltaan halvinta kertalippua edullisempi. Näin tämän mallin ongelmakohtaksi jäänyt puute tulisi oikaistua, lyhyitä matkoja tekevät joukkoliikenteen käyttäjät tulisivat huomioitua ja tämä mahdollistaisi joukkoliikenteen monipuolisemman käytön HSL:n strategian mukaisesti joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvattaen.

Aikahinnoittelua voisi viedä pitemmällekin tasatariffimallissa. Mikäli lipun hinta olisi aina sama koko HSL-alueella, voisi porrastusta suunnitella lipun keston mukaisesti niin,

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

että seuraava porras olisi aina suhteessa edellistä jonkin verran edullisempi. Valikoimassa voisi olla esim. lyhyen matkan lippu 15-30 minuuttia, normaalilippu n. 90 minuuttia, viikkolippu, kahden viikon lippu ja kuukausilippu.

Nykyisen kuntaosuusjärjestelmän vaatimukset eivät ilmeisesti myöskään istu tasatariffimalliin. Nykyinen järjestelmä onkin varsin monimutkainen ja työläs, joten sen uudistaminen voi olla hyväkin asia, kunhan uusi laskentatapa on oikeudenmukainen ja vastaa joukkoliikennepalveluiden käyttöä kunnittain ja muutenkin ottaa huomioon itsenäisten jäsenkuntien tarpeet talouden suunnittelussa.

Toimiva joukkoliikenne on tärkeä osa kaupunkielämän kokonaisuutta. Etätyön lisääntyminen ja sen kautta muuttunut liikkumisen tarve voi olla haaste, mutta myös mahdollisuus oikein analysoituna ja resursoituna. Lisäksi haasteena on saada asukkaiden liikkumisen tarpeet huomioitua myös yksilötasolla, eikä vain suurena massana. Tasatariffimalli saattaisi vastata myös yksilöllisiin tarpeisiin ja olla toimiva ratkaisu, jos lippuvalikoimaan kiinnitetään riittävästi huomiota ja niissä tarjotaan vaihtoehtoja. Hinnoittelumallista riippumatta lippujärjestelmän tulee olla helpokäyttöinen, joustava, selkeä ja kustannustehokas.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSL:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSL- kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023 - 2025.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Lausuntopyyntö
HSL Pöytäkirjaote
HSL TTS 2023-2025
Hinnoittelumallin vaikutukset

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

KH 05.09.2022 § 122

462/00.04.01.02/2022

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus päättää antaa HSL:n hallitukselle seuraavan lausunnon HSL-kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023 – 2025:

Toimintasuunnitelma

HSL:n asettamat strategiset tavoitteet on hyvin valittu HSL:n perustehtävän lähtökohdista. Tavoitteet tukevat toisiaan ja yhdessä ne luovat selkeän kokonaisuuden, joka on kunnianhimoinen ja päämäärätietoinen. Näin pitää ollakin. Strategisten tavoitteiden saavuttamisen etenemistä tulee seurata riittävällä tarkkuudella, jotta mahdollisiin muutostarpeisiin pystytään reagoimaan ajoissa.

Strategian mukainen tavoite joukkoliikenteen käytön ennätyslukuista edellyttää, että erinomainen asiakaskokemus on prioriteetti. Asiakaskokemuksen tärkeys onkin huomioitu ja tämä näkyy strategisten menestystekijöiden painottumisessa mm. asiakasymmärrykseen, asiakkuuksien johtamiseen, kohdennetun palvelun tarjoamiseen, matkaketjujen sujuvoittamiseen ja digitaalisten kanavien kehittämiseen. HSL on tehnyt hyvää työtä sovelluksen ja reittioppaan kehittämisessä tähänkin asti.

Käyttäjälukujen kasvu ennätyskorkealle vaatii erityishuomiota uusasiakkuuden potentiaalin tunnistamiseen, houkutteluun ja sitouttamiseen vähintään joukkoliikenteen satunnaiskäyttäjiksi. On hyvä, että asiaan tullaan paneutumaan huolellisesti. HSL:n tulisi pohtia perinteisten toimenpiteiden lisäksi keveitä, edullisia ja helposti toteutettavissa olevia ratkaisuja tai kokeiluja, jotka saattavat poiketa nykyisistä käytännöistä ja joilla satunnaiskäyttöä saataisiin kasvatettua. Joukkoliikenteen kasvun edellytys on, että matkanteko koetaan helpommaksi ja sujuvammaksi kuin yksityisautoilu. Koetun sujuvuuden edistäminen onnistuu parhaiten konsulttoimalla joukkoliikenteen asiakkaita.

Toiminnan ja talouden suunnittelu on tasapainoilua hyvän palvelutason säilyttämisen ja lipunhintojen houkuttelevuuden kesken. Toimintaa tulee suunnitella sen mukaisesti mihin talouden puolesta on varaa, mutta hieman huolestuttavalta vaikuttaa uuden toimintamallin tavoitteisto, jossa painotetaan markkina-alueita, kustannustehokkuutta, linjojen kannattavuuseroja ja kustannusnäkyviä. Kauniainen haluaa muistuttaa, että joukkoliikenne on merkittävältä osaltaan verovaroin ylläpidettyä palvelua, jolloin sen tulee myös tasa-arvosyistä olla kattavasti käytettävissä. Tehokkuuden kustannuksella ei saa unohtaa käyttäjäryhmiä, joilla ei ole edes mahdollisuutta liikkua omalla autolla. Tällaisia ryhmiä ovat esim. lapset ja nuoret, osa ikääntyneistä ja rajoitteisista henkilöistä.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

Liikenteen palvelutasoa kehitettäessä datan pohjalta on huomioitava, että markkinaymmärryksen ja siihen perustuvien muutosten muodostaminen tulee pohjautua laaja-alaiseen dataan kaikilta asiakasryhmiltä, myös potentiaalisilta uusasiakkailta. Lisääntyvät liikennevälineiden vaihdot ja paikallislinjojen karsimiset vastoin asiakkaiden toiveita eivät tue erinomaisen asiakaskokemuksen saavuttamista. Monelle joukkoliikenteen käyttäjälle on tärkeämpää lähellä sijaitseva pysäkki vaikka harvemmin vuorovälein kuin runkolinjan tiheä liikennöinti kauempana. Vaihtojakin väistämättä tarvitaan, jolloin solmupisteiden kehittäminen, vaihtojen sujuvuuden tarkastelu ja niiden toimivuuteen panostaminen on joukkoliikenteen käytettävyyden kannalta keskeinen osa liikennejärjestelmän matkaketjujen luotettavuuden ja palvelutason parantamista.

Myös markkina-alueiden sisällä on erilaisia tarpeita, jotka tulee tunnistaa liikennetarjontaa suunniteltaessa. Kauniaislaisten tarpeet eivät saa jäädä läntisellä markkina-alueella isompien kuntien mielipiteiden jalkoihin. Kauniainen toivoo, että erityisesti paikallistason linjamuutoksia suunniteltaessa tehtäisiin kuntatason yhteistyötä ennakoivasti ja hyödynnettäisiin kuntien omaa paikallistason tuntemusta nykyistä paremmin.

Linjastojen suunnittelussa on erotettava erilaiset yhteystarpeet toisistaan, jotta voidaan suunnitella mahdollisimman toimiva palveluverkosto markkina-alueiden sisälle. HSL:n liikennejärjestelmä perustuu kuntarajat ylittävään rakenteeseen, jolloin tämän tulee näkyä myös linjastoissa. Kauniaisten kouluissa käy prosentuaalisesti suuri määrä Espoon puolella asuvia nuoria, joille hyvät joukkoliikenneyhteydet kuntarajojen yli on erittäin tärkeää. Vastaavasti Kauniainen on monille lähialueiden espoolaisille tärkeä palvelukeskus niin terveys-, vapaa-ajan kuin kaupallisten palveluiden käyttäjinä. Tätä HSL ei aiempina vuosina ole aina ottanut parhaalla tavalla huomioon.

Asiakasvuorovaikutuksen kehittäminen eri kanavia hyödyntäen on tärkeää. Tässä tulee ottaa huomioon asiakasryhmät (lapset, vanhukset, erityisryhmät), joille blogit ja muut digitaaliset kanavat eivät ole omin tapa asioida. Palautetta tulee voida antaa ilman kirjautumista ja käyttäjätunnusten luomista. Kyselyiden otsikointi on oltava niin selkeää, että sisältö avautuu ja otsikko vastaa sisältöä ymmärrettävästi. Tietyissä mielessä myös jäsenkunnat ovat HSL:n asiakkaita, ja niiden kanssa tehtävä yhteistyö ja suunnitteluun osallistaminen nykyistä enemmän tulisi myös olla tavoitteistossa.

HSL:n sisäisen toiminnan laadun varmistamisen tulee olla jatkuvan toiminnan peruslähtökohta ilman erillismainintaa.

Espoon kaupunkiradan mittavat rakennustyöt käynnistyvät vuoden 2023 aikana ja Kauniainen toivoo HSL:ltä hyvää yhteistyötä tämän merkittävän joukkoliikenteen parantamishankkeen aikana. Rakennustöistä liikennekäytössä olevien raiteiden välittömässä läheisyydessä tulee vääjäämättä olemaan haittavaikutuksia radan liikenteelle ja Tunnelitien alikulkukäytävän bussiliikenteelle. Junaliikenteen totaalikatkot vaativat korvaavia bussiyhteyksiä, mutta siltojen ja asemanseutujen ympäristöjen rakentaminen järjestelyineen tulee aiheuttamaan laajoja vaikutuksia myös bussiliikenteelle. Poikkeusliikennejärjestelyihin ja ennakoivaan

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

matkustajainformaatioon pitää panostaa ja suunnitella ne yhdessä Kauniaisten ja Espoon kanssa.

Taloussuunnitelma

Matkustajamäärät ja lipputulokertymät jäävät myös kuluvana vuonna varmuudella normaalitasoa alemmas koronaepidemian johdosta. Lipputulotavoite vuodelle 2023 on 375,1 milj. euroa ja se on vain 2,1 % alle vuoden 2019 toteutuman ja 71,6 milj. euroa 2022 vuoden ennustetta suurempi. Tavoite on kunnianhimoinen nykyisessä maailmantilanteessa. Lippujen hintoja voidaan maltillisesti korottaa ottaen huomioon joukkoliikenteen edelleen säilyminen vetovoimaisena niin, etteivät joukkoliikenteen käyttäjät siirry muihin kulkutapoihin. Uusia asiakkaita tulee houkutella mukaan kulkumuoto-osuuden nostamiseksi ja ylipäättään matkustajamäärien ja lipputulojen kasvattamiseksi. Alennusoikeuksia ei tule laajentaa. Sen sijaan myös nykyisiä alennusoikeuksia ja alennusten suuruuksia tulisi vaikeasta taloustilanteesta johtuen tarkastella kriittisesti ja opiskelija-alennusta lukuun ottamatta myöntää ainoastaan liikenteellisin perustein.

Kuntaosuudet ovat kasvaneet vuosittain. Vuonna 2023 Kauniaisten kuntaosuus on aineiston mukaan 1,6 milj. euroa ja vuosille 2024-2025 Kauniaisille arvioitu kuntaosuus on 1,8 milj. euroa. Kuluvan vuoden budjetti on n. 1,5 milj. euroa, mutta nousua on merkittävästi, kun vielä vuonna 2020 kuntaosuus budjetoitiin 0,850 milj. euron suuruisena. Sen jälkeen, kun kuntayhtymän talous koronapandemiasta aiheutuneista tappioista on saatu tasapainotettua, tulee kuntaosuuksilla aiempaan tapaan kattaa kokonaiskustannuksista enintään 50 %. Kauniainen huomauttaa, että jäsenkuntien kanssa ei ole sovittu, että kuntaosuudet voisivat koronapandemian jälkeenkin asettua pysyvästi 50-55 % tasolle. HSL:n tulee seurata taloustilannetta aktiivisesti ja informoida jäsenkuntia tilanteesta ajantasaisesti. Kuntaosuuksien hyväksyttävä taso suhteessa lipputuloihin on ymmärrettävästä syystä väliaikaisesti suurempi, mutta vain väliaikaisesti.

Yleinen inflaatio ja erityisesti energian hinnan nousu aiheuttavat jatkossakin taloudellisia huolia. Lisäksi suuret infrahankkeet lisäävät paineita lipunhintojen nostoon myös sen jälkeen, kun koronapandemian tappioista on selvitty. Kauniainen katsoo, että HSL:n tulee tarkastella toimintaansa kriittisesti ja luoda toimintatapoja, jotka vähentävät menoja, lisäävät tuloja ja parantavat tuottavuutta.

Uudet joukkoliikenneinvestoinnit ja niiden aiheuttaman infrakustannusten nousun myötä on joidenkin tahojen osalta esitetty infrakorvausjärjestelmän uudelleentarkastelua. Kauniaisten kaupunki korostaa, että tällainen tarkastelu ei voi koskea jo aikaisemmin päätettyjä infrakorvausjärjestelmän piiriin kuuluvia investointeja, joiden investointipäätökset ovat perustuneet nykyisen infrakorvausjärjestelmän premisseihin. Mahdolliset tarkastelut tulee rajata koskemaan vain uusia, tulevien MAL-sopimusten mukaisia hankkeita, jolloin neuvotellaan myös niiden kustannusjako valtion kanssa.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

Koronapandemian opetuksena HSL:n pitää tulevissa liikennöintisopimuksissa luoda menettelytapoja, joilla tilatun liikenteen joustavuutta voidaan lisätä. Tyhjät pandemia-ajan bussit ovat olleet resurssien tuhlausta, mitä ei tietenkään ole voitu ennustaa, mutta asiaan kannattaa jatkossa varautua.

Kauniainen on lausunut tarkastusmaksun korotusesityksestä aiemmissa TTS-lausunnoissaan vuosina 2012-2021. Kaupungin kanta on edelleen, että matkalippujen tarkastustoiminnan ainoa tavoite tulee olla liputta matkustamisen väheneminen. Tavoitteeseen pääsyä pitää helpottaa satunnaisellekin matkustajalle selkeällä informaatiolla ja helppokäyttöisellä lipunmyyntijärjestelmällä, jotta perusteettomia tarkastusmaksuja ei lankea matkustajille, jotka eivät tunne järjestelmää, eivät ole osanneet tai pystyneet hankkimaan lippua. HSL:n tulee ensisijaisesti panostaa lipun ostamisen helppouteen ja toisaalta mahdollisuuksien mukaan myös järjestelyihin, jotka eivät mahdollista liputtoman matkustajan astumista liikennevälineeseen. Huomio kiinnittyy lisäksi tarkastusmaksukertymän suureen luottotappio-osuuteen.

HSL laskuttaa kuntaosuudet talousarvion mukaisina, eikä talousarvion ja toteuman välistä erotusta (yli-/alijäämää) laskuteta tai palauteta talousarviovuoden aikana, vaan se otetaan huomioon seuraavan kolmen vuoden TTS-suunnitelmissa. HSL:n tilinpäätöksen osoittaman kuntakohtaisen yli-/alijäämän hyödyntäminen seuraavien vuosien talousarvioissa on yleisesti ottaen oikeudenmukainen ja kannatettava järjestely.

Hinnoittelumallit

HSL on selvittänyt uusia hinnoittelumalleja laajasti. On hyvä, että työssä tutkittiin vaikutuksia monitahoisesti, ensisijaisesti kuitenkin strategian mukaisesti painottaen kestävien kulkumuotojen edistämistä. Kauniainen tosin suhtautuu pienellä varauksella selvityksessä esitettyyn arvioon, että jokainen tarkasteltu hinnoittelumalli lisäisi automatkojen määrää Kauniaisissa ja samalla pienentäisi Kauniaisten kuntaosuutta.

Selvityksessä olisi kannattanut olla yhtenä vaihtoehtona nykyinen vyöhykemalli, jossa lippuvalikoimaan olisi kuulunut myös yhden vyöhykkeen lippu hintoineen ja vaikutuksineen. Saattaa olla, että tämä malli ei ole edennyt jatkotarkasteluun, mutta se olisi ollut luonnollinen vaihtoehto nykyisiin jo totuttuihin vyöhykkeisiin pohjautuen ja kiinnostava tieto. Nyt yhden vyöhykkeen lippu on esitetty vain ABC-vyöhykemallissa, jossa on yhdistetty B- ja C-vyöhyke.

Selvityksessä olleet hinnoittelumallit, paitsi tasatariffi, eivät poista nykyisen mallin ongelmaa vyöhykerajoista. Nykyinenkin malli luotiin poistamaan edeltävän mallin hankalat rajakohdat, mutta jonkinlaisena valuvikana järjestelmään jäi kahden vyöhykkeen minimiosto. Kaikissa vyöhykemalleissa on aina raja jossakin kohdassa.

ABC-malli, jossa C-vyöhykkeeseen on yhdistetty D-vyöhyke, on ongelmallinen yhdenarvoisuuden suhteen. C-vyöhyke on ainoa vyöhyke tässä mallissa, jolle voi ostaa yhden vyöhykkeen lipun. Tämä asettaa muiden vyöhykkeiden käyttäjät eriarvoiseen asemaan. Esitetty lippujen hinnasto vahvistaa tätä asetelmaa, kun AB-

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

kertalippu maksaisi 3,2 euroa, BC-kertalippu maksaisi 2,8 euroa ja laajimman alueen C-kertalippu 1,9 euroa. Malli kuitenkin lisäisi kestäväen kehityksen kulkutapojen käyttöä eniten seudulla Helsinkiä lukuun ottamatta. Mallin hyödyt eivät kuitenkaan kompensoi riittävästi havaittuja epäkohtia, jotta malli olisi ehdotetun kaltaisena valmis otettavaksi käyttöön.

ABC-mallissa, jossa B-vyöhyke ja C-vyöhyke on yhdistetty B-vyöhykkeeksi, on hyviä puolia kuten yhden vyöhykkeen kertalippujen mahdollisuus ja selkeä hinnoittelu. Tässä ratkaisussa hyvää on se, että nykyinen jossain määrin ongelmallinen B- ja C-vyöhykkeen raja poistuu. Hintavaikutusta tällä kuitenkin ei ole, ja kauniaislaisten pääsuunta Helsinkiin kallistuisi. Tämä vaihtoehto myös tasaisi radan varren liityntäpysäköintipaikkojen käyttöä. Mallin etuna on maltillinen hinnan nousu lisävyöhykkeiden suhteen niin kerta- kuin kausilipuissa. Tämä vaihtoehto olisi kestävien kulkutapojen käyttöä vähiten lisäävä malli, joten se ei liene ykkösvalinta.

Tasahinnoittelu toisi kokonaan uuden ajattelutavan HSL:n joukkoliikenteeseen. Tasahinnoittelu vastaisi vyöhykerajojen ongelmakohtien poistumiseen parhaiten. Kauniainen pitää hyvänä mallin selkeyttä, helppoutta ja yksinkertaisuutta käyttäjälle. Tasahinnoittelumallissa vaikuttaisi tehdyn tutkimuksen mukaan myös olevan eniten potentiaalia uusien käyttäjäryhmien mukaan saamiseksi joukkoliikenteen käyttäjiksi. Tämä on tärkeää kulkumuoto-osuuden nostamiseksi. Malli myös vähentäisi Kauniaisten liityntäpysäköintiin suuntautuvaa painetta nykyiseltä C-vyöhykkeeltä ja edesauttaisi paikkojen riittävyttä.

Tasatariffimallin huonot puolet kohdistuvat erityisesti lippujen hinnoitteluun. Matkalipun hinta ei korreloi matkan pituuden kanssa, vaikka tämä yleisesti koetaan loogiseksi. Merkittävin ongelma onkin, että lippujen tuotevalikoimasta puuttuu lyhyiden matkojen edullinen kertalippu, joka kannustaisi lyhyillä matkoilla jättämään auton kotiin. Kertalippu kahteen suuntaan suunnitelluilla tariffeilla on yksinkertaisesti henkilöautoa kalliimpi vaihtoehto. On kerta kaikkiaan epäilemättä, että laajan HSL-alueen laidalta toiselle matkustaminen olisi saman hintaista muutaman pysäkin matkan kanssa. Lippuvalikoimaan tulisi lisätä kertalippu, joka olisi voimassa esim. 15-30 minuuttia, ja joka olisi hinnaltaan halvinta kertalippua edullisempi. Näin tämän mallin ongelmakohtaksi jäänyt puute tulisi oikaistua, lyhyitä matkoja tekevät joukkoliikenteen käyttäjät tulisivat huomioitua ja tämä mahdollistaisi joukkoliikenteen monipuolisemman käytön HSL:n strategian mukaisesti joukkoliikenteen kulkumuoto-osuutta kasvattaen.

Aikahinnoittelua voisi viedä pitemmällekin tasatariffimallissa. Mikäli lipun hinta olisi aina sama koko HSL-alueella, voisi porrastusta suunnitella lipun keston mukaisesti niin, että seuraava porras olisi aina suhteessa edellistä jonkin verran edullisempi. Valikoimassa voisi olla esim. lyhyen matkan lippu 15-30 minuuttia, normaalilippu n. 90 minuuttia, viikkolippu, kahden viikon lippu ja kuukausilippu.

Nykyisen kuntaosuusjärjestelmän vaatimukset eivät ilmeisesti myöskään istu tasatariffimalliin. Nykyinen järjestelmä onkin varsin monimutkainen ja työläs, joten sen uudistaminen voi olla hyväkin asia, kunhan uusi laskentatapa on oikeudenmukainen ja vastaa joukkoliikennepalveluiden käyttöä kunnittain ja

Yhdyskuntavaliokunta	§ 75	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 122	05.09.2022

muutenkin ottaa huomioon itsenäisten jäsenkuntien tarpeet talouden suunnittelussa.

Toimiva joukkoliikenne on tärkeä osa kaupunkielämän kokonaisuutta. Etätyön lisääntyminen ja sen kautta muuttunut liikkumisen tarve voi olla haaste, mutta myös mahdollisuus oikein analysoituna ja resursoituna. Lisäksi haasteena on saada asukkaiden liikkumisen tarpeet huomioitua myös yksilötasolla, eikä vain suurena massana. Tasatariffimalli saattaisi vastata myös yksilöllisiin tarpeisiin ja olla toimiva ratkaisu, jos lippuvalikoimaan kiinnitetään riittävästi huomiota ja niissä tarjotaan vaihtoehtoja. Hinnoittelumallista riippumatta lippujärjestelmän tulee olla helppokäyttöinen, joustava, selkeä ja kustannustehokas.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Lausuntopyyntö
HSL Pöytäkirjaote
HSL TTS 2023-2025
Hinnoittelumallin vaikutukset

Jakelu:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023 – 2025

YLV 23.08.2022 § 76

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
kuntatekniikkapäällikkö Jarkko Riipinen, puh. 050 382 8756
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä vuoden loppuun mennessä kuntayhtymän seuraavan vuoden talousarvio. Samassa yhteydessä on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kuntayhtymän toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja se on laadittava siten, että edellytykset kuntayhtymän tehtävien hoitamiseksi turvataan.

HSY:n hallitus päätti kokouksessaan 17.6.2022 § 22, kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti, pyytää 31.8.2022 mennessä jäsenkuntien lausunnot alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023-2025. Kauniaisten kaupunki on pyytänyt lisää aikaa lausunnon antamiseen koska syksyn kaupunginhallitus kokoontuu 5.9.2022.

Esityslistan **oheismateriaalina** on lausuntopyyntö, otteet HSY:n hallituksen pöytäkirjasta sekä alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025. Aineisto löytyy myös HSY:n internet-sivuilta:

[Hsy Toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025](#)

Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän strategia tarkistetaan aina hallituskauden vaihtuessa. HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2023 - 2025 tavoiteasetanta perustuu 2030 strategiaan josta yhtymäkokous päättää marraskuussa 2022.

Esitetyn strategian 2030 neljä painopistettä sekä niitä toteuttavat yhteensä kymmenen strategista päämäärää ovat:

- Ympäristövastuu: Hiilineutraali pääkaupunkiseutu, Kiertotalouden keskiössä ja Puhdas Itämeri
- Työn murros: Pito- ja vetovoimainen työnantaja sekä Osaava ja kehittyvä henkilöstö
- Kestävä talous: Tehokasta ja taloudellista toimintaa ja Tasapainoinen talous
- Asukaskokemus: Vastuulliset ja kehittyvät palvelut, Turvattu juomavesi ja Toimintaa lähiympäristöstä huolehtien

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

Yhteenveto toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2023-2025

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa vuosille 2023-2025 tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen.

Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset sekä alustavat taksamuutokset.

Yleisenä kustannustason muutoksena talousarviovuodelle 2023 on käytetty 2 %:a, ellei tarkempaa arviota menoeristä ole ollut käytettävissä. Suunnitelmavuodet 2024 ja 2025 on esitetty vuoden 2023 hintatasossa.

Vesi -ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2022 hyväksymään uuteen 10 vuoden investiohjelmiaan.

Toiminta:

HSY:n verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan kasvavan hitaasti suunnittelukaudella. Vuonna 2023 tuotetun veden määrän arvioidaan olevan 97,2 miljoonaa m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 76,8 miljoonaa m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla käsiteltävän jäteveden määrän arvioidaan olevan yhteensä 154,8 miljoonaa m³.

Vuonna 2023 asiakaskiinteistöillä tehdään noin 8,7 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 386 000 tonnia. Jätteen energiakäyttöön Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä yhteensä 207 000 tonnia. Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 247 000 tonnia.

Henkilöstö:

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2022 – 2024. Henkilöstömäärien toteutumien ovat aikaisemmin jääneet suunniteltua alemmalle tasolle.

Yksityiskohtaisella tasolla laaditun suunnitelman mukaisesti henkilöstömäärän lasku loivenee suunnitelmakauden aikana. Henkilöstösuunnitelma päivitetään syksyn lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman yhteydessä.

Käyttötalous:

HSY:n toimintatuotot vuonna 2023 ovat 419,1 miljoonaa, mikä on 22,7 miljoonaa (5,5 %) enemmän vuoden 2022 ennusteeseen verrattuna. Myyntituottojen budjetoinnissa on huomioitu toimintavolyymien muutokset sekä vesitaksissa oletetun 4,0 % inflaatiokorotuksen lisäksi 3,0% reaalikorotus.

Jätehuollon toimintatuottojen on arvioitu hieman kasvavan. Sekajätteen määrän arvioidaan entisestään laskevan ja vastaavasti hyödynnettävien ja kierrätettävien jakeiden määrien jatkavan kasvuaan. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa suuresti näistä saataviin tuloihin. Tulokertymää lisää biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen ja taksamuutokset. HSY valmistele

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

jättemaksujen korottamista keskimäärin 4,5 prosentilla. Korotus vastaa arvioitua kustannustason nousua erityisesti jätteen kuljetuksen ja käsittelyn osalta.

Kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HSY perii jäsenkunniltaan maksusuodet muista kuin vesihuollon tai jätehuollon tehtävistä. Maksusuodet jaetaan jäsenkuntien asukasluvun suhteessa ja Kauniaisten osuus on 1%. Kuntaosuuksilla katetaan se osuus seutu- ja ympäristötiedon tehtävien hoidosta aiheutuvista kustannuksista, jota ei voida kattaa tulosalueen muilla myyntituotoilla tai ulkopuolisella hankerahoituksella. Vuonna 2023 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,486 miljoonaa euroa (tilinpäätöksen mukaan 4,286 milj. vuonna 2021). Kauniaisten kuntaosuus suunnitelmakaudella on 44 860 euroa v. 2023, 48 270 euroa v.2024 ja 49 750 v.2025. Osuus on budjetoitu ympäristötoimen käyttötalousarvioon.

HSY:n toimintamenot vuonna 2023 ovat 205,1 miljoonaa euroa, joka on 10,8 miljoonaa (5,0 %) vähemmän kuin vuoden 2022 ennusteessa. Toimintamenojen budjetoinnissa on huomioitu toiminnan muutokset ja merkittävimmät tiedossa olevat kustannusmuutokset. Suurimman vaikutuksen kuluihin aiheuttaa Blominmäen jätevedenpuhdistuksen käyttöönotto. Lisäksi vuosien 2023 - 2025 kuluihin on huomioitu Suomenojan laitoksen purkukustannusta yhteensä 17 miljoonaa. Myös vuodelle 2022 on tehty 17 milj. euron varaus.

Vuonna 2023 toimintakuluista noin 55 % koostuu palveluiden ostoista kuten jätteen kuljetuspalvelujen ostoista, IT-kuluista, asiantuntijapalveluista sekä rakentamis- ja kunnossapitopalveluista. Henkilöstökulujen osuus on noin 25 %, materiaalihankinnat noin 16 % sekä muut kulut noin 4 %.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2023 on 216,2 miljoonaa (51,6 %), kun sen vuonna 2022 ennustetaan olevan 195,7 miljoonaa (50,3 %). Suunnitelmavuonna 2024 toimintakate paranee ja on 226,6 miljoonaa (52,3 %) ja vuonna 2025 238,8 miljoonaa (53,3%).

Nettorahoituskulut vuonna 2023 ovat 72,0 miljoonaa, mikä on 5,6 miljoonaa vuoden 2022 ennustettua tasoa vähemmän. Korkokuluista 59,8 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Peruspääoman korko, jota jäsenkunnat alkoivat periä vuodesta 2021, on 0,5 % vuonna 2022 ja vuosina 2023–2024 1% ja vuonna 2025 1,5%. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,7 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä vuodelle 2023 ja vuosille 2024 sekä 2025 1,5 miljoonaa. Suunnitelmakaudella nettorahoituskulut kasvavat, ollen vuonna 2025 yhteensä 76,5 miljoonaa euroa.

Toimintakatteen ja rahoituserien jälkeen syntyvä vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2023 vuosikate on 144,2 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 280 miljoonaa euroa. Erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi suunnitellulla tasolla nostetaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 432,8 miljoonaa euroa.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

Tilikauden tulos vuonna 2023 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen 7,5 miljoonaa euroa alijäämäinen, vuonna 2024 2,6 miljoonaa ylijäämäinen ja vuonna 2025 8 miljoonaa ylijäämäinen.

Jätehuollon investointivarausten aiempaan purkamiseen liittyvien poistoerokirjausten jälkeen tilikauden alijäämä on 7,4 miljoonaa euroa vuonna 2023.

Investoinnit

Vesihuollon ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen toukokuussa 2022 hyväksymään 10 vuoden investointiohjelmaan. Vuonna 2023 investoinnit ovat yhteensä 204,6 miljoonaa euroa, josta 177,0 miljoonaa on vesihuollon ja 22,9 miljoonaa jätehuollon investointeja. Muut investoinnit ovat yhteensä 4,7 milj. euroa.

Blominmäen jätevedenpuhdistamon valmistuminen pudottaa vesihuollon kokonaisinvestointien määrän suunnitelmakauden vuosilla keskimäärin noin 180 milj. euroon vuodessa. Jäsenkuntien investoinnit infrastruktuuriin (kaupunkilähtöiset investoinnit) jatkuvat korkealla tasolla, joka vaikuttaa HSY:n vesihuollon investointitarpeisiin. Erityisesti suuret raidehankkeet nostavat näiden investointien määrää. Tämä nostaa erityisesti johtosiirtojen ja osin verkostojen saneerausinvestointien kustannuksia.

Suunnitelmakaudella jatkuvat Kruunusiltojen ja Kalasataman raitiotiehankkeet ovat tyyppiesimerkkejä kauden raidehankkeista. Lisäksi on varauduttu Espoon kaupunkiradan aiheuttamiin johtosiirtoihin.

Kaupunkilähtöisten investointien säilyessä edelleen suurina on HSY:n vesihuolto sopeuttanut investointejaan siirtämällä eteenpäin omia vesihuoltolähtöisiä hankkeitaan. Tästä huolimatta myös vesihuoltolähtöisten investointien taso säilyy suhteellisen vakaana. Tämä johtuu muutamasta suuresta hankekokonaisuudesta, joiden viivästyttäminen on hankalaa tai epätarkoituksenmukaista.

Rahoitus:

Perustamislainat HSY:n jäsenkunnilta ovat yhteensä 1,1 miljardia euroa, jonka lisäksi HSY:llä on ulkopuolisilta rahoituslaitoksilta nostettua pitkäaikaista lainaa vuoden 2022 lopussa ennusteen mukaan noin 756 miljoonaa, mikäli vuoden 2022 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteiden mukaisesti.

Tulorahoitus ei riitä kattamaan kuntayhtymän investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, minkä vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 433 miljoonaa euroa riippuen toteutuvasta investointitasosta. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella yhteensä noin 267 miljoonalla, josta 78 miljoonaa euroa on jäsenkuntalainojen lyhennyksiä. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 999 miljoonaa euroa. Nykyisen kaltaisen investointitason jatkuminen tuo merkittävää painetta asiakasmaksujen korotuksille kummallakin toimialalla.

Lähipuosien suurista investoinneista johtuen HSY:n omavaraisuusaste tulee heikkenemään suunnitelmakausilla, ollen vuoden 2024 lopussa 25,7 %, kun

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

viimeisimmässä tilinpäätöksessä omavaraisuusaste oli 27,7 %. Suunnitelmakauden ylijäämäiset tulokset 2024-2025 kasvattavat omaa pääomaa, mutta vieraan pääoman kasvu suunniteltujen investointien rahoittamiseksi tarvittavasta ulkopuolisesta lainarahoituksesta johtuen heikentää omavaraisuutta.

Pitkäaikaisen vieraan pääoman määrä oli vuoden 2021 tilinpäätöksessä 1,828 miljardia euroa ja taloussuunnitelman mukaan se on vuoden 2025 lopussa 2,053 miljardia euroa.

Esitys lausunnoksi

HSY –kuntayhtymä jatkaa erinomaista työtä luotettavana vesi- ja jätehuollon palveluiden sekä ajantasaisen seutu- ja ympäristötiedon tuottajana. Palvelut vastaavat myös hyvin toimintaympäristön muutoksiin ja ajankohtaisiin haasteisiin.

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2023 – 2025 tavoitteet perustuvat voimassa olevaan strategiaan johdonmukaisesti. Myös vuoden 2030 strategian tavoitteet on valittu hyvin. Toiminnan suuntaa tulee ohjata taloudellisesti kestävämmälle pohjalle niin, että maksutuotoilla voitaisiin pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan kaikki kustannukset.

Vesihuollon investointiohjelman laadinnassa on päädytty investointitasoon, jossa kohtuullisin taksakorotuksin voidaan turvata vesihuoltotoiminnan kehittäminen ja toimitusvarmuuden turvaaminen ilman, että kuntayhtymän taloudellinen suoriutuminen vaarantuisi suuren investointitarpeen ja siitä seuraavan rahoituskulujen kasvun kattamisen vuoksi. Jatkossa on kuitenkin tarpeen tarkastella kriittisesti kuntayhtymän investointimenojen, velkaantumisen ja taksapolitiikan tasapainoa.

Investointitason mitoitusta on tarkasteltu talousmallin kautta huolellisella tavalla. Investointitaso jatkuu korkeana vielä vuonna 2023 ja tasaantuu seuraavina vuosina edellisiä vuosia hieman matalammalle tasolle.

Pidemmällä aikavälillä tulee tähdätä rahoituksen tasapainoon niin, että myös investointimenot voitaisiin mahdollisimman paljon kattaa tulorahoituksella.

Vesitaksoihin on nyt laskettu alustava 3 % reaalkorotus inflaatiovaikutuksen 4 % lisäksi. Tavoitteena tulisi edelleen olla sekä tariffien reaalisten hinnankorotusten välttäminen ja toiminnan tuottavuuden tason nostaminen 1,5 % vuosittain että toiminnan, etenkin investointitason, mitoittaminen rahoituksellisesti kestävämmälle tasolle. Kauniainen toteaa, että myös jäsenkuntien tulee huolehtia siitä, että kaupunkilähtöisten vesihuoltoinvestointien taso pysyy maltillisena.

Kauniainen muistuttaa, että vesihuollon taksojen määrittelyssä tulee ottaa huomioon uusi taksarakenne sovitulla tavalla siten, että hulevesitaksan eriyttäminen ei saisi nostaa asiakkailta perittäviä maksuja. Vesijohtoverkoston hävikin (vuotovesien minimointi) pienentämiseksi tulee jatkaa toimenpiteiden tehostamista, jotta mahdollisimman suuri määrä verkoston vedestä saataisiin laskutuksen piiriin.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

Vesihuollon toimialan suunnitelmakauden keskeisinä strategisena päämääränä on Turvattu juomavesi, missä keskitytään talousveden tuotannon ja jakelun korkeaa 24/7 toimintakykyä edelleen varmistaviin ja kehittäviin toimenpiteisiin.

Kasvaneeseen hybridivaikuttamisen uhkaan on reagoitu parantamalla toimintavarmuutta sekä tehostamalla kriittisten kohteiden teknistä ja fyysistä suojausta. Tämän huomioon ottaminen on entistäkin tärkeämpää ja asiaan tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota.

Vesihuollon investointistrategiaan perustuva toiminnallinen suunnittelu, valitut painopistealueet ja niistä johdetut tavoitteet kuten kestävä talous, vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun toimintavarmuuden turvaaminen ja vesihuoltoverkostojen korjausvelan hallinta ovat erittäin kannatettavia.

Vesihuollon investointistrategiaan perustuva toiminnallinen suunnittelu, valitut painopistealueet ja niistä johdetut tavoitteet kuten kestävä talous, vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun toimintavarmuuden turvaaminen ja vesihuoltoverkostojen korjausvelan hallinta ovat erittäin kannatettavia.

Jätehuollon investointiohjelma vastaa yhteiskunnan tiukentuviin lainsäädännön vaatimuksiin ja samalla kuntayhtymä toimii myös aktiivisena edelläkävijänä muun kiertotalouden sekä materiaali- ja energiatehokkuuden tuntuvan lisäämisen edistämässä toimialueellaan.

Jätehuollon toimintatuottojen on arvioitu hieman kasvavan. Sekajätteen määrän arvioidaan edelleen laskevan mutta hyödynnettävien ja kierrätettävien jakeiden määrät jatkavat kasvuaan. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa suuresti näistä saataviin tuloihin.

Tulokertymää lisää biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen ja taksamuutokset. HSY valmistelee jätemaksujen korottamista keskimäärin 4,5 prosentilla, joka vastaa arvioitua kustannustason nousua erityisesti jätteen kuljetuksen ja käsittelyn osalta.

Jätehuollon toimiala on ennakoanut kiitettävällä tavalla alan jatkuvasti tiukentuvaa lainsäädäntöä ja edistänyt hyvin kiertotalouden päämääriä.

Suunnitelmakaudella ei ole odotettavissa merkittäviä toimintaan vaikuttavia lainsäädännöllisiä muutoksia, mutta parhaillaan päivitysprosessissa oleva yhdyskuntajätevesidirektiivin uudistus voi tuoda tullessaan lisäpaineita esimerkiksi jäteveden haitallisten aineiden (esim. lääkeaineet) poiston toteuttamiseksi suunnittelukauden loppupuolella tai sen jälkeen. Lannoitelainsäädäntö on kansallisesti harmonisoitumassa ja vaikutukset yhdyskuntalietepohjaisten tuotteiden käytön osalta ovat vielä avoinna. Lietteiden jatkojalostukseen ja myyntiin voi lainsäädännön muutoksilla olla vaikutuksia, jotka lisäävät käyttö- tai investointikustannustarpeita. Tilanteen ollessa vielä epäselvä, varautumia esimerkiksi investointiohjelmaan ei ole tehty. Jätteiden sivuvirtojen hyödyntämistä koko pääkaupunkiseudulla tulee jatkossakin kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

Seutu- ja ympäristötoimi tukee jäsenkuntia MAL-työn tausta-aineistojen kokoamisessa ja mm. ajantasaisen kasvihuonehuonekaasupäästöjen seurannan tuottamisessa. Tämä on arvokas tuki kuntien hiilineutraaliuden tavoittelussa.

Kauniaisten ja HSY:n välinen käytännön yhteistyö on vakiintunutta ja toiminta on hyvää vesihuoltoinvestointien ja kadunrakennustöiden yhteensovittamisessa. Yhteistyötä on myös syvennetty kaupunkilähtöisten hankkeiden toteuttamisessa ja saatu kustannustehokkuutta parannettua.

Myös muu kuntayhtymän koordinoima yhteistyö vesihuollon kehittämissuunnitelmien, toiminta-alueiden päivityksen sekä palvelusopimusten seurannan asioissa yhdessä HSY:n ja muiden jäsenkuntien kesken on toimivaa.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta päättää esittää KH:lle, että se antaisi HSY:n hallitukselle esityksen mukaisen lausunnon HSY –kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023-2025.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

HSY lausuntopyyntö 17.6.2022
otteet HSY:n hallituksen pöytäkirjasta
alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025

Jakelu:

Kaupunginhallitus

KH 05.09.2022 § 123

475/00.04.01.02/2022

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus päättää antaa HSY:n hallitukselle seuraavan lausunnon HSY -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2023-2025:

HSY –kuntayhtymä jatkaa erinomaista työtä luotettavana vesi- ja jätehuollon palveluiden sekä ajantasaisen seutu- ja ympäristötiedon tuottajana. Palvelut vastaavat myös hyvin toimintaympäristön muutoksiin ja ajankohtaisiin haasteisiin.

Toiminta- ja taloussuunnitelman 2023 – 2025 tavoitteet perustuvat voimassa olevaan strategiaan johdonmukaisesti. Myös vuoden 2030 strategian tavoitteet on valittu hyvin. Toiminnan suuntaa tulee ohjata taloudellisesti kestävämmälle

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

pohjalle niin, että maksutuotoilla voitaisiin pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan kaikki kustannukset.

Vesihuollon investointiohjelman laadinnassa on päädytty investointitasoon, jossa kohtuullisin taksakorotuksin voidaan turvata vesihuoltotoiminnan kehittäminen ja toimitusvarmuuden turvaaminen ilman, että kuntayhtymän taloudellinen suoriutuminen vaarantuisi suuren investointitarpeen ja siitä seuraavan rahoituskulujen kasvun kattamisen vuoksi. Jatkossa on kuitenkin tarpeen tarkastella kriittisesti kuntayhtymän investointimenojen, velkaantumisen ja taksapolitiikan tasapainoa.

Investointitason mitoitusta on tarkasteltu talousmallin kautta huolellisella tavalla. Investointitaso jatkuu korkeana vielä vuonna 2023 ja tasaantuu seuraavina vuosina edellisiä vuosia hieman matalammalle tasolle.

Pidemmällä aikavälillä tulee tähdätä rahoituksen tasapainoon niin, että myös investointimenot voitaisiin mahdollisimman paljon kattaa tulorahoituksella.

Vesitaksoihin on nyt laskettu alustava 3 % reaalikorotus inflaatiovaikutuksen 4 % lisäksi. Tavoitteena tulisi edelleen olla sekä tariffien reaalisten hinnankorotusten välttäminen ja toiminnan tuottavuuden tason nostaminen 1,5 % vuosittain että toiminnan, etenkin investointitason, mitoittaminen rahoituksellisesti kestävämmälle tasolle. Kauniainen toteaa, että myös jäsenkuntien tulee huolehtia siitä, että kaupunkilähtöisten vesihuoltoinvestointien taso pysyy maltillisena.

Kauniainen muistuttaa, että vesihuollon taksojen määrittelyssä tulee ottaa huomioon uusi taksarakenne sovitulla tavalla siten, että hulevesitaksan eriyttäminen ei saisi nostaa asiakkailta perittäviä maksuja. Vesijohtoverkoston hävikin (vuotovesien minimointi) pienentämiseksi tulee jatkaa toimenpiteiden tehostamista, jotta mahdollisimman suuri määrä verkoston vedestä saataisiin laskutuksen piiriin.

Vesihuollon toimialan suunnitelmakauden keskeisinä strategisena päämääränä on Turvattu juomavesi, missä keskitytään talousveden tuotannon ja jakelun korkeaa 24/7 toimintakykyä edelleen varmistaviin ja kehittäviin toimenpiteisiin.

Kasvaneeseen hybridivaikuttamisen uhkaan on reagoitu parantamalla toimintavarmuutta sekä tehostamalla kriittisten kohteiden teknistä ja fyysistä suojausta. Tämän huomioon ottaminen on entistäkin tärkeämpää ja asiaan tulee kiinnittää jatkuvaa huomiota.

Vesihuollon investointistrategiaan perustuva toiminnallinen suunnittelu, valitut painopistealueet ja niistä johdetut tavoitteet kuten kestävä talous, vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun toimintavarmuuden turvaaminen ja vesihuoltoverkostojen korjausvelan hallinta ovat erittäin kannatettavia.

Vesihuollon investointistrategiaan perustuva toiminnallinen suunnittelu, valitut painopistealueet ja niistä johdetut tavoitteet kuten kestävä talous, vesistöön johdettavan kuormituksen edelleen pienentäminen, vedenjakelun

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

toimintavarmuuden turvaaminen ja vesihuoltoverkostojen korjausvelan hallinta ovat erittäin kannatettavia.

Jätehuollon investointiohjelma vastaa yhteiskunnan tiukentuviin lainsäädännön vaatimuksiin ja samalla kuntayhtymä toimii myös aktiivisena edelläkävijänä muun kiertotalouden sekä materiaali- ja energiatehokkuuden tuntuvan lisäämisen edistämässä toimialueellaan.

Jätehuollon toimintatuottojen on arvioitu hieman kasvavan. Sekajätteen määrän arvioidaan edelleen laskevan mutta hyödynnettävien ja kierrätettävien jakeiden määrät jatkavat kasvuaan. Metallin ja sähkön hintoihin liittyy suurta epävarmuutta, mikä vaikuttaa suuresti näistä saataviin tuloihin.

Tulokertymää lisää biojätteen erilliskeräyksen laajentuminen ja taksamuutokset. HSY valmistelee jätemaksujen korottamista keskimäärin 4,5 prosentilla, joka vastaa arvioitua kustannustason nousua erityisesti jätteen kuljetuksen ja käsittelyn osalta.

Jätehuollon toimiala on ennakoanut kiitettävällä tavalla alan jatkuvasti tiukentuvaa lainsäädäntöä ja edistänyt hyvin kiertotalouden päämääriä.

Suunnitelmakaudella ei ole odotettavissa merkittäviä toimintaan vaikuttavia lainsäädännöllisiä muutoksia, mutta parhaillaan päivitysprosessissa oleva yhdyskuntajätevesidirektiivin uudistus voi tuoda tullessaan lisäpaineita esimerkiksi jäteveden haitallisten aineiden (esim. lääkeaineet) poiston toteuttamiseksi suunnittelukauden loppupuolella tai sen jälkeen.

Lannoitelainsäädäntö on kansallisesti harmonisoitumassa ja vaikutukset yhdyskuntalietepohjaisten tuotteiden käytön osalta ovat vielä avoinna. Lietteiden jatkojalostukseen ja myyntiin voi lainsäädännön muutoksilla olla vaikutuksia, jotka lisäävät käyttö- tai investointikustannustarpeita. Tilanteen ollessa vielä epäselvä, varautumia esimerkiksi investointiohjelmaan ei ole tehty. Jätteiden sivuvirtojen hyödyntämistä koko pääkaupunkiseudulla tulee jatkossakin kehittää yhteistyössä palveluja tuottavien yritysten kanssa.

Seutu- ja ympäristötoimi tukee jäsenkuntia MAL-työn tausta-aineistojen kokoamisessa ja mm. ajantasaisen kasvihuonehuonekaasupäästöjen seurannan tuottamisessa. Tämä on arvokas tuki kuntien hiilineutraaliuden tavoittelussa.

Kauniaisten ja HSY:n välinen käytännön yhteistyö on vakiintunutta ja toiminta on hyvää vesihuoltoinvestointien ja kadunrakennustöiden yhteensovittamisessa. Yhteistyötä on myös syvennetty kaupunkilähtöisten hankkeiden toteuttamisessa ja saatu kustannustehokkuutta parannettua.

Myös muu kuntayhtymän koordinoima yhteistyö vesihuollon kehittämissuunnitelmien, toiminta-alueiden päivityksen sekä palvelusopimusten seurannan asioissa yhdessä HSY:n ja muiden jäsenkuntien kesken on toimivaa.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Yhdyskuntavaliokunta	§ 76	23.08.2022
Kaupunginhallitus	§ 123	05.09.2022

Oheismateriaali:

HSY lausuntopyyntö 17.6.2022
Aalustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2023-2025

Jakelu:

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY)

Kaupunginhallitus	§ 106	20.06.2022
Kaupunginhallitus	§ 124	05.09.2022

Kiinteistö Oy Juus-Fastighets Ab:n anomus lainakorosta vapauttamiseksi

KH 20.06.2022 § 106

Lisätiedot:

kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121
talousjohtaja Mikael Boström, puh. 050 377 1228
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kiinteistö Oy Juus-Fastighets Ab (jäljempänä Juus) on Kauniaisten kaupungin ja Helsingin seudun opiskelija-asuntosäätiön (HOAS) yhteisesti omistama kiinteistöosakeyhtiö, jossa osakepääoma jakautuu siten, että 550 osakkeesta kaupunki omistaa 280 (51 %) ja HOAS 270 (49 %).

Juus on 9.6.2022 toimittanut kaupungille hakemuksen, jossa pyydetään, että kaupunki ei peri yhtiöltä korkoa tertiärlainasta vuosina 2022–2027.

Valtiokonttori myönsi yhtiölle asuntolainan vuokratalon rakentamista varten (velkakirja 4.4.1991 nro 1300–4310, pääoma 27 520 000 mk) ja kaupunki antoi 10.4.1991 omavelkaisen takauksen mainitun lainan suorittamisesta. Lisäksi kaupunki antoi tuolloin yhtiölle tertiärlainan (velkakirja 28.2.1991, pääoma 1 152 348 mk).

Yhtiön taloudellinen tilanne on pitkään ollut haasteellinen. Yhtiön hakemuksia lainakoron ja tontinvuokran alentamiseksi sekä avustuksen myöntämiseksi on käsitelty muutamaa otteeseen, viimeksi vuonna 2013, jolloin kaupunki päätti suhtautua kielteisesti hakemukseen. Tertiärlainan korko on alennettu alkuperäisestä 8 %:ista, sen ollessa nykyisin sidottuna 12 kuukauden euriboriin. Tertiärlainan pääoman määrä on 170 264,71 euroa. Korko eräännyy maksettavaksi puolivuositain ja olisi vuoden 2022 alkupuoliskon osalta n. 1 300 euroa. Nykyisessä korkoympäristössä on varsin haasteellista yrittää arvioida vapautuspäätöksen taloudellista kokonaisvaikutusta kaupungille, mutta menetys lienee kuuden vuoden ajanjaksolla yhteensä muutama kymmentuhatta euroa.

Yhtiön käyttöaste on viime vuosina laskenut ja toisaalta korjausmenot ovat kasvaneet. Yhtiö on anomuksessaan ilmoittanut, että sen kassavarat eivät tule riittämään edellä mainitun Valtiokonttorin Arava-lainan lyhentämiseen 31.8.2022, minkä vuoksi yhtiö on hakenut Valtiokonttorilta lainaehtojen muuttamista (käytännössä laina-ajan pidentämistä). Valtiokonttori on 9.6.2022 antanut hakemukseen myönteisen päätöksen, edellyttäen kuitenkin muun muassa kaupungin päätöksen koskien omien varojen koron perimättä jättämistä vuosina 2022–2027.

Kaupunginvaltuusto on 18.6.1990 oikeuttanut kaupunginhallituksen myöntämään yhtiölle kolmoissijalainan, minkä takia toimivalta koron perimättä jättämiseen on kaupunginhallituksella.

Kaupunginhallitus	§ 106	20.06.2022
Kaupunginhallitus	§ 124	05.09.2022

Huomioon ottaen yhtiön taloudellisen tilanteen ja kaupungin antaman takauksen on perusteltua hyväksyä anomus.

Oheismateriaalina valtiokonttorin päätös 9.6.2022, velkakirjat 4.4.1991 ja 28.2.1991, takaussitoumus sekä valtiokonttorille toimitettu tervehdyttämissuunnitelma (viimeksi mainittu vain extranetissä).

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus päättää, ettei kaupunki peri 28.2.1991 antamansa tertiäärilainan korkoa vuosina 2022–2027.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Valtiokonttorin päätös 9.6.2022
Velkakirja 4.4.1991 ja takaussitoumus
Velkakirja 28.2.1991
Tervehdyttämissuunnitelma (Extranet)

Jakelu:

Kiinteistö Oy Juus-Fastighets Ab

KH 05.09.2022 § 124

473/02.05.01.03/2022

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 20.6.2022, huomioon ottaen yhtiön taloudellisen tilanteen ja kaupungin antaman takauksen, ettei kaupunki peri 28.2.1991 antamansa tertiäärilainan korkoa vuosina 2022–2027.

Valtiokonttori on sittemmin kiinnittänyt kaupungin huomion siihen, että mainittu takaussitoumus oli väliaikainen ja että se on jo vuonna 1992 palautettu, kun rakennuspaikka on tullut kiinnityskelpoiseksi ja lainan vakuudeksi on tuolloin muutettu vuokraoikeuteen 235-3-30-10-L1 kohdistuva kiinnitys.

Koska takausvastuulla ei siten ole merkitystä harkittaessa kaupungin tertiäärilainan koron perimistä tai perimättä jättämistä, on katsottu tarkoituksenmukaiseksi tuoda asia uudelleen kaupunginhallitukselle sen toteamiseksi, että kaupunginhallituksen päätös 20.6.2022 on edelleen voimassa edellä mainitusta virheellisestä tiedosta huolimatta.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus toteaa, ettei sen 20.6.2022 tekemään päätökseen vaikuta takausta koskeva tieto.

.....

Kaupunginhallitus	§ 106	20.06.2022
Kaupunginhallitus	§ 124	05.09.2022

Valtuuston puheenjohtaja Tapani Ala-Reinikka poistui esteellisenä kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi (yhtiön hallituksen puheenjohtaja).

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Jakelu:

Kiinteistö Oy Juus-Fastighets Ab
Valtiokonttori

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 117, § 118, § 119, § 120, § 122, § 123, § 124

MUUTOKSENHAKUKIELTO VALMISTELUA TAI TÄYTÄNTÖÖNPANOJA KOSKEVASTA PÄÄTÖKSESTÄ

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska asia koskee vain valmistelua.

Sovellettavat lainkohdat: Kuntalaki (410/2015) 136 §

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 121

**MUUTOKSENHAKUKIELTO ETUOSTO-OIKEUDEN KÄYTTÄMÄTTÄ JÄTTÄMISTÄ KOSKEVASTA
PÄÄTÖKSESTÄ**

Lain mukaan tähän päätöksen ei saa hakea muutosta.

Sovellettavat lainkohdat: Etuostolaki (608/1977) 22 §